היינט צוזאמענפאהר אין ווארשא
פארן קאמף געגען יודען־רדיפות אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 93 | Łódź, Niedziela, 23 kwietnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ז ניסן תרצ״ג | № 93

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ראטמאן ישראל ליכטענשטיין
געשטארבען אין ניו־יארק

דער פערשטארבענער ווערט געבראנגט קיין לאדז

נ י ו־ י א ר ק, 22. (יט״א טעלעג־אפיש) אין עלטער פון 49 יאהר איז נאך א לאנגער קראנקהייט געשטארבן דער בעקאנטער לאדזשער בונדישער טוער, ראטמאן ישראל ליכטענשטיין, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק געקומען פון לאדז.

דער פערשטארבענער, האט געליטן אויף גאל־שטיינער, אין ניו־יארק האט ער זיך געלאזט אפערירן, נאך וועלכער ס׳האט זיך געמאכט קאמפליקאציעס, און נעכטן איז ער אין די אוונט־צייט פון פרייטאג געשטארבן.

דער ארון מיטן טויטן קערפער איז נעכטן אוועקגעפיהרט געווארן אויף א שיף און ווערט אפגעפיהרט קיין לאדז, וואו ס׳וועט פארקומען די קבורה.

*

ישראל ליכטענשטיין איז געבוירן געווארן דעם 2. מערץ 1883 אין קאוואל נעבן וולאצלאוועק, זיין פאטער איז געווען א העברעאישער לעהרער, ישראל ליכטענשטיין איז אין זיין יוגענד געווען א בעקער־לעהרינגל און דאן א מעטאל־ארבייטער, ער בלייבט אבער נישט ביים פאך און פאהרט אוועק מיט זיין עלטערן ברודער קיין סאסנאוויץ וואו ער גיט זיך אפ אלס לעהרער, פון דארט בעזעצט ער זיך אין ווארשא, טרעט אריין אין דער בונדישער בעוועגונג אין יאהר 1903. אויף דער קאנפערענץ פון די יודישע לעהרער אין ווילנא ווערט ער ארעסטירט, אין 1905 נעהמט ער א זעהר אקטיווען אנטייל אין דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג, און 1907 ביים 10־יעהריגען יובילעאום פון „בונד“ ווערט ער ווידער ארעסטירט, זיצט אין פאוויאק און אין דעם צעהנטען פאוויליאן, א געשמידטער אין קייטען ווערט ער אפגעשיקט קיין ארשא, פון דער פערשיקונג אנטלויפט ער און לעבט אויף א [illegible] פאס, אין 1908 איז ער טעטיג אין מאהילעוו אלס לעהרער, פון 1908 ביז 1910 איז ער לעהרער פון די יודישע גמינע־שולען אין ווארשא, און פון דער טויב־שטומער שולע, אין 1910 קומט ער מיט דער פאמיליע קיין לאדז און אין 6 יאהר צייט ווערט ער [illegible] פון דער טויב־שטומער שול ביי „עזרת אלמים“. דאן ווערט ער לעהרער פון יודישער געשיכטע און ליטעראטור אין עטליכע העכערע גימנאזיעס. בעת דער אקופאציע אין יאהר 1915 ווערט אויף זיין איניציאטיוו געגרינדעט די ערשטע יודישע קינדער־היים, ער איז איינער פון די איניציאטארן פון דער נעץ פון די יודישע פאלקס־שולען, פיהרט אויך אן מיט דער פעטיציע־קאמפאניע וועגן דער יודי־שער אונטערריכטס־שפראך, ער איז דער ערשטער פארזיצער פון די ערשטע פאלקסשולען אין לאדז, אין 1916 ווערט ער געוועהלט אין דער ארבייטער קוריע אין לאדזשער שטאט־ראט און ביז דער לעצטער צייט איז ער שטאט־ראט פארטרעטען דעם „בונד“, ער איז אין שטאט ראט פארזיצער פון דער בונדישער פראקציע. געווען אין יאהר 1918 פארטרעטער פון בונד אין ארבייטער־דעלעגאטען־ראט, בונדישער פרנס פון דער יודישער קהלה, רעדאגירט דעם „לאדזשער וועקער“ ביז פאר׳ן אפפאהרען קיין אמעריקא, געווען דעלעגאט פון „בונד“ אין יאהר 1929 צום אינטערנאציאנאלען סאצ. קאנגרעס אין ווין. מיטגליד פון צ. ק. פון בונד און פון לאדזשער קאמיטעט, אין 1932 איז ער געווען שליח אין מערב־אייראפע פון „ציש״א“, דעם 1. דעצעמבער 1933 איז ער געפאהרען אלס שליח פון בונד קיין אמעריקא און פון דארט מעהר נישט צוריקגעקומען.

דער רושם פון ישראל ליכטענשטיינס טויט

די ידיעה וועגן טויט פון געאכטעטען עסקן האט געמאכט א געוואלדיגען רושם אין דער גאנצער יודישער ארבייטער שטאט, בעזונדערס אין „בונד“, ס׳זיינען פארגעקומען טרויער־זיצונגען פון לאדזשער קאמיטעט פון „בונד“ און פון קוראטאריום פון די מעדעם־שולען. ס׳איז אויך פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון די מיטגלידער און סימפא־טיקער פון דער בונדישער ארגאניזאציע, וואו עס האט מען געהערט רעדעס וועגן די פערדינסטען פון פער־שטארבענעם, די בונדישע לאקאלן זיינען געווען דעקארירט מיט קרעפ. אין די שולען פון מעדעם־קוראטאריום וועלען היינט איבערגעריסען ווערען די לימודים און ס׳וועט גערעדט ווערן פאר די קינדער וועגן דעם פערשטארבענעם, די לאדזשער בונדישע ארגאניזאציע מאכט אלע פארבערייטונגען צו דער לויה וואס וועט פארקומען אין לאדז.

ישראל ליכטענשטיין

מיט א קורצער צייט צוריק האט זיך אין דער „נייער פאלקסצייטונג“ בעוויזן אן אלארמירענדיגע ידיעה: ראטמאן ישראל ליכטענשטיין, וועלכער איז אין שליחות פון „בונד“ געפאהרען קיין אמעריקא, איז ערנסט, איז שווער קראנק געווארען, אין קאמער ניקאט זענען איבערגעגעבן געווארען איינציגע פרטים פון דער קראנקהייט, און פון יעדען וואָרט האט זיך געפיהלט דער הויך פון דער גרויסער געפאהר אין וועלכען דער חולה געפינט זיך, דער הויך פון טויט, עס זענען פאראיבער טעג פון שווערען, פון מאטערנדיגער ערווארטונג פון באַנגער האפנונג, און עס איז געקומען א ידיעה, — עס איז געשעהן א קאטאסטראפע: ראטמאן ישראל ליכ־טענשטיין איז געשטארבען.

א ריס אין הארצען וועט דער טויט פון ליכטענ־שטיינען מאכען ביי יעדען, וואס האט אים געקענט, וואס איז מיט דעם מענש געקומען אין געזעלשאפט־ליכער, פאליטישער און קולטורעלער בעריהרונג, און ווער האט ליכטענשטיינען נישט געקענט? ער איז געווען איינער פון די פאפולערסטע און גלייכצייטיג איינער פון די געאכטעטסטע מענשען ביי אונז. נישט בלויז ביי זיינע פארטיי־חברים, דא איז ער גע־ווען דער בעליבטער פיהרער, דער ערפאהרענער און אויסגעפרובטער קעמפער, דער מוסטער־גילטיגער חבר. אבער אויך ביי די, וואס זייער פאליטישער און געזעלשאפטליכער וועג איז געגאנגען אויף אנ־דערע ליניעס, אפילו ביי די אויסגעשפראכענע געג־נער איז ליכטענשטיין געווען דער מאן, וואס האט ער־וועקט רעספעקט און אכטונג.

ווייל די אייגענשאפטען, וואס האבען אין איהם בעצוואונגען, וואס האבען איהם געשאפען גרענעצ־לאזן איבערגעגעבענע חברים און פריינד, און רעס־פעקטפולע געגנער זענען געווען: די ריינקייט פון אידעאליזם, די אומגעהויערע איבערגעגעבענקייט אויף טויט און אויף לעבן צו דער זאך, וועלכער ער האט געווידמעט זיין קראפט, זיין ארבייט, זיינע קאר־לאסאלע פעהיגקייטען און קענטענישען, די ערליכ־קייט און קרישטאל־זויבערקייט פון זיין פערזאן, פון זיינע האנדלונגען, די אויפריכטיגקייט פון דער איבער־צייגונג און קראפטפולקייט פון איבערצייגען יענעם, די קולטורעלקייט פון זיין גאנצער ערשיינונג, איבער־געגעבען, געטריי דער ארבייטער־בעוועגונג, וואהן ווייטען־שפרונגען מיט דעם גאנצען הארץ, מיט אלע נערוון, מיט דער פולער נשמה, קיין קאמפראמיס, קיין ספקות, אז די זאך, וועלכער ער האט זיך גע־שטעלט אין דינסט פון די פריהסטע יאהרען זיינע, איז די ריכטיגע און גערעכטע, אז די ארבייטער־זאך איז די, פאר וועלכער מען דארף, מען מוז קעמפען און אינאיינעם מיט איהר לעבען, ליידען און זיגען.

אט דער זאך האט ער אוועקגעגעבען איינציגען, אהן רעשט, אהן חרטה זיין לעבען, זיינע קענ־טענישען, זיינע בעגאבונגען. ליכטענשטיין איז גע־ווען איינער פון די קולטורעלסטע, איינער פון די גע־בילדעטסטע ארבייטער־טוער, זיין אומגעהויערן ווי־סען, זיין ערודיציע אין די פערשידענסטע פראגען און פראבלעמען פון דער ארבייטער־בעוועגונג, פון איהר טעאריע און פראקטיק, און געשיכטע פון דער

(ווייטער זעה 3־טע ...)

W dniu 21 Kwietnia 1933 r. zmarł w Nowym Jorku po długich i ciężkich cierpieniach

IZRAEL LICHTENSZTAJN

długoletni Członek Rady Miejskiej miasta Łodzi

Cześć Jego pamięci!

RADA MIEJSKA
i MAGISTRAT m. ŁODZI.

2102

היינטיגער אלפוילישער צוזאמענפאהר

פון די קהלות און ארגאניזאציעס געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

וו א ר ש א, 22 (י.ט.א. טעלעפאניש)

צו דעם היינטיגען אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די קהלות און ארגאניזאציעס געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, וואס קומט היינט פאר אין ווארשא, קומען אן פיל דעלעגאטען פון גרעסערע און קלענערע שטעט. צוליב דער גרויסער צאהל דעלעגאטען, וועט דער צוזאמענפאהר פארקומען, נישט אין קהלה-לאקאל נאר אין קאמינסקיס טעאטער.

ס'וועלען געהאלטען ווערען רעפעראטען וועגען: יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, אקציע פאר די געליטענע, עמיגראציע-פערליכטערונגען פאר די יודישע פליטים קיין ארץ ישראל, הילף אקציע, רופען אנ'אלוועלטליכע יודישע בעראטונג אין גענף וועגען די געשעהענישען אין דייטשלאנד קיין דעמאנסטראציע איז אין פראגראם נישט פארגעזעהען.

צום היינטיגען אלפוילישען צוזא=מענפאהר פון די קהלות

פאהרען ארויס אויך דעלעגאטען פון פעראיינען אין לאדז

צום אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די קהלות און ארגאניזאציעס וועגען דער פראטעסט-אקציע געגען היטלער-רעזשים אין דייטשלאנד, וועלכער קומט היינט פאר אין ווארשא, פאהרען ארויס פון לאדז, א חוץ די 4 דעלעגאטען פון פעראייניגטען פראטעסט-קאמיטעט (פיעטריקאווער 10), פון קהלה-פרעזעס מינצבערג אויך דעלעגאטען פון צענטער. האנדווערקער פערבאנד (פאלודניאווא 4) – ראובן האפמאן און דיר. רעדלוס, און פון רויהמאטעריאלען און האלבפאבריקאטען-פעראיין (פיעטריקאווער 45) – פרעז. טאכטערמאן און ס. פאוואדאווסקי. פון די פאלקיסטען – אדוו. וויצמאן.

אויף יעדען בעפרייטען יוד — 2 זאקלאדניקעס

פעראדנונג פון דער מינכענער פאליציי

ל א נ ד א ן, 22 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

אין מינכען האט די פאליציי פערעפענטליכט א פעראָרדנונג, אז די יודען וואס געפונען זיך אין די קאנצענטראציע-לאגערן קענען בעפרייט ווערען, אויב אויף'ן ארט פון דעם בעפרייטען יוד וועלען צוגעשטעלט ווערען צוויי זאקלאדניקעס.

גרויסע אנטי-דייטשע דעמאנסטראציעס אין אנטווערפען

א נ ט ו ו ע ר פ ע ן, 22 (ספ. טעל.)

פרייטאג איז דא פארגעקומען א גרויסע אנטי-דייטשע דעמאנסטראציע. מ'האט אויך אויסגעהאקט די שויבען אין דייטשען גענעראל-קאנסולאט. די פאליציי האט צוטריבען דעם עולם, וועלכער האט זיך געוואלט אריינרייסען אין בנין פון קאנסולאט.

דייטשלאנד איזאלירט פון דער גאנצער וועלט

יודישער פען=קלוב פאדערט אויסצושליסען די דייטשען פון דער אינטערנאציאנאלער ארגאניזאציע

פ ר א ג, 22 (ספ. טעל.)

„פראגער טאגעבלאט", די גרעסטע דייטשע צייטונג אין טשעכיע, שרייבט, אז דער היטלעריזם בעדייט נישט בלויז א נאציאנאליסטישע רעוואלוציע, נאר אויך דאס בעזייטיגען פונם לעבען פון דייטשען פאלק יעטוועדע שטרעבונג צו שלום דער נאציאנאל-סאציאליזם – שרייבט די צייטונג – דאס הייסט דער ווילען צו מלחמה. די וועלכע זענען נישט קיין נאציאנאל-סאציאליסטען ווערען איצט אין דייטשלאנד בעהאנדעלט לויט אלע מלחמה געזעצען.

ו י ע ן, 22 (ספ. טעל.)

דער ארגאן פון די קריסטלער-סאציאלע, „רייכספאסט", שרייבט אין אנ'ארטיקעל, אז אלע דערפאלגען פון דער דייטשער אויסערן-פאליטיק, פון ווערסאלער-טראקטאט אן ביז בריניגג און פאפען, גייען איצט לאיבוד א דאנק דער פאליטיק פון דער היטלער-רעגירונג. ענגלאנד האט זיך אפגעקעהרט, איטאליע בעציהט זיך קאלט, די סקאנדינאווישע לענדער און האלאנד זענען פערביטערט, די שטעלונג פון פראנקרייך און פוילען – דאס אלץ בעווייזט, אז דייטשלאנד איז פולשטענדיג איזאלירט.

ו י ע ן, 22 (ספ. טעל.)

„נייעס וויענער טאגעבלאט" מעלדעט פון פראנקרייך, אז לויט די דארטיגע ידיעות, איז מוסאליני איצטער נישט נוטה איינצושטעלען א געמיינזאמען דייטש-איטאליענישען פראגראם צו רעווידירען די טראקטאטען.

ל א נ ד א ן. (יט"א)

אין די היגע פאליטישע קרייזען גלויבט מען, דאס נישט קוקענדיג אויף דעם דורכפאל, וועלכען ס'האט געליטען אין לאנדאן דער שליח פון די דייטשע היטלעריסטען ביסמארק, איז איהם דאך געלונגען ארגאניזירען אנ'איינפלוסרייכע גרופע פון פארלאמענטאריער און פאליטיקער, וואס זאלען שטיצען דעם דייטשען היטלעריזם. ביסמארק זאל אבער דערביי האבען געמוזט צוזאגען די ענגלישע פארלאמענטאריער, אז דער היטלעריזם וועט זיך אפזאגען פון אנטיסעמיטישען קורס. ביסמארק זאל זיך דערביי האבען מתחייב געווען צו ווירקען אין דער ריכטונג אויף די דעצידירענדע פאקטארען אין דייטשלאנד. צוליב דער אונפאפולאריטעט פון דייטשען היטלעריזם אין ענגלאנד ווערען דערוויל געהאלטען בסוד די נעמען פון די פארלאמענטאריער פון דער דערמאנטער גרופע.

ווי בעוואוסט, איז ביסמארק גלייך נאכ'ן צוריקקומען קיין דייטשלאנד אוועק אין דעמיסיע.

נ י ו-י א ר ק. (יט"א)

דער בעריהמטער יודיש-אמעריקאנער אדוואקאט סאמיועל אונטערמייער, וויצע-פרעזידענט פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס, האט אין אמעריקאנער ראדיא געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט גערופען די אמעריקאנער פון אלע אמונות צו באיקאטירען דייטשע סחורות שיפען און פראדוקטען.

די ראדיא-רעדע פון אדוו. אונטערמייער האט געמאכט אין אמעריקא א קאלאסאלען רושם.

נ י ו-י א ר ק. (יט"א)

פיל ניו-יארקער מערוויילונגס-לאקאלען זענען געצוואונגען אפצוזאגען דייטשע ארטיסטען און טענצער צוליב דעם באיקאט פון די פערווילונגען, אויף וועלכע עס טרעטען ארויס דייטשען.

נ י ו-י א ר ק, (יט"א)

דער פרעזידענט פון אמעריקאנער אלימפישען קאמיטעט, עווערי בראנדייזש האט מיטגעטיילט דעם אלימפישען קאמיטעט אין דייטשלאנד, אז דער אמעריקאנער ספארט וועט זיין געגען אפהאלטען, ווי עס איז בעשטימט געווארען די אלימפישע שפילען פון 1936 אין דייטשלאנד, אויב אין דעם לאנד וועלען נישט אויפהערען די רדיפות אויף יודען.

ל א נ ד א ן. (יט"א

דער פיהרער פון די ענגלישע פאשיסטען סער אסוואלד מאסליי איז אפגעפאהרען קיין רוים, וואו ער זאל זיך טרעפען מיט נעריגגען און אנדערע פיהרער פון די דייטשע היטלעריסטען און מיט לידערס פון די איטאליענישע פאשיסטען. מאסליי'ס רייזע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט זיין אקציע צו פערברייטערן די פאשיסטישע בעוועגונג אין ענגלאנד. סער מאסליי בעהויפטעט, אז ער האט שוין אין ענגלאנד א האלבען מיליאן אנהענגער.

הגם סער מאסליי האט אין עפענטליכע דערקלערונגען געהאט פעסטגעשטעלט, אז ער פערבאט זיינע אנהענגער צו פיהרען אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע, איז דאך זיין פרעסע-ארגאן „דהי בלעק שערט" (דאס שווארצע העמד) טעגליך פול מיט בלערליי אנפאלען און בלבולים געגען די ענגלישע יודען.

וו א ר ש ע (יט"א) די פערזאמלונג פון יודישען פען-קלוב אין ווארשא האט איבערגעשיקט דער פען-קלוב-צענטראלע אין לאנדאן פאלגענדען פארשלאג:

אין צוזאמענהאנג מיט דער אונדערלאזבארער שטעלונג פון איצטיגען דייטשען פען-קלוב, וואס האט זיך געשטעלט אין רשות פון היטלער-רעזשים, ברעכענדיג דערמיט די פרינציפען פון הומאניזם און אינטעלעקטועלער פערברידערונג, וואס ליגען אין יסוד פון אונזער ארגאניזאציע, לייגען מיר פאר אויסצושליסען דעם דייטשען פען-קלוב און זיין איצטיגען בעשטאנד פון דער אינטערנאציאנאלער פען-קלוב-בעוועגונג.

דער יודישער פען-קלוב בעט די לאנדאנער צענטראלע צו בעטראכטען דעם פארשלאג אויף איהר נאהנטסטער זיצונג.

צום פריהלינג

בעזארגט אייך מיט גוטע און בילינע

שיך

דאמען- הערען- און קינדער-

פון דער בעסטער סוואליטעט פון דער פירמע

A. Ogórek, Zawadzka 11

„שיר" „שיר"

לאדזער יודישער מוזיק=פעראיין „שיר"

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

דינסטאג, דעם 25 אפריל 1933, 8.45 אוו. קומט פאר

א גרויסער קאנצערט

אין פראגראם: ג. פ. הענדעל

„יהודה המכבי"

ארצאטאריום אין 3 טיילען

אויסגעפיהרט דורכ'ן „שיר"-כאר, הנאבען-כאר פון דער גרויסער סינאגאגע, לאדזער פילהארמאנישען ארקעסטער און סאליסטען: פרל. ס. קראפיווניק (סאפראן) ה. זשעבראווסקא (אלט), אויבערקאנטאר פון ווארש. טלאמאצקער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי (טענאר)

און ל. ריאזאנצעוו (באס).

דירעקציע: פראפ. י. פייווישיס || ביים קלאוויר: פ-ל. ארא סוראוויטש

בילעטען פון 1 זל. ביז 4.90 צו בעקומען אין קאסע פון פילה.

„שיר" „שיר"

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז. פילהארמאניע=זאל נארוטאוויטשא 20.

דאנערשטאג, א' אייר, ד. 27/4, 8.30 אווענד גרויסער

פראטעסט=מיטינג

געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

מיט רעדנער וועלען ארויסטרעטען: ד"ר מ. ברודא, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, משה ליטאו, ד"ר א. טארטאקאווער, דיר. ש. ריגער.

אטנגאנגס-בילעטען פון 30 גר. ביז 1 זל. צו בעקומען אין ציוניסטישען ביוראָ, שרודמיעסקא 29.

2103

בעקאנטמאכונג.

די אלגעמיינע

ליקווידאציע=פערזאמלונג

פון דער יודיש. קאאפעראטיווער באנק פאר האנדווערקער און קליין=אינדוסטריע אין לאדז

קומט פאר דעם 30/4, 8 א זייגער אוונט אין לאקאל פון דער יודישער האנדווערקער-צענטראלע, זשעלאנא 10 א

טאג-ארדנונג:

1) וועהלען פון א פארזיצער; 2) בעריכט און בעשטעטיגען דעם בילאנס; 3) בעשטימען די ליקווידאציע; 4) וועהלען א ליקווידאציע-קאמיסיע.

דער ראט און פערוואלטונג.

א הערצליכען מז"ט וויג-שען מיר אונזער פריינד וואלף און פייגעלע

גראסמאן

צו דער פערלאבונג פון זייער ליבען זוהן אדעק מיט פרל. עדזשא מיכאלעיץ און דעם יונגען פאר א גליקליכע צוקונפט

יעקב גליצענשטיין און פרוי (כקלאדאווא 13).

2110

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פון לונגען- הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען

ציגעל=גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 וו.

שייטלען!

צו בעקומען

קערש,

סכוועראווא 15

אלע דארפען וויסען!

צום זומער סעזאן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען בילליגער, טאמאשאווער און אנדערע נייעסט - מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען=שטאפען

פאר דאמען אויף פאלטענס, אויפקאסטיומען

30% מיט בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

פאר מענער אויף אנציגער, אויף פאלטענס

נור ביי

געדענקט דעם אדרעס

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

אכטונג, ארבייטסלאזע!

עס ווערט געזוכט ארבייטסלאזע אינטעליגענץ אויף א טעגליכע בעשעפטיגונג. ווענדען זיך זאפארט אויף פלאץ דאמבראווסקי 4, פראנט פארטער וו. נומר 3 פון 10–2 און פון 4–8 אווענד. 2106

עס ווערט געזוכט

אנ'ערשטקלאסיגע

קעכין

וועלכע איז בעקאנט אין דער „יארסקע קיך" זיך צו מעלדען „קאפע אטלאנטיס" פיעטריקאווער 48. 2059

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד, וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :–: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

איינציגע שפיזערס

ב. מאן פיעטריקאווער 10

פאר

גאלד, בּיזשוטעריע

און לאמבארד- קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

פאר

מאגענליידנדע

ראבארבער-וויין

אין פרימא-קוואליטעט צו בילינע פרייזען

צו בעקומען אין וויינהאנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1, tel. 107-84.

אנטי-יודישע עקסצעסען אין רומעניען

קוזיסטען פערזאמלען מחנות פויערים

בוקארעשט, 22. (יט"א טעלעגראפיש)

פון באקאו טיילט מען מיט, אז די ארטיגע יודען לעבען אין גרויס שרעק צוליב דעם, וואס די קוזיסטען פערזאמלען גרויסע מחנות פון די דערפער, און ווילען ארויסרופען עקסצעסען.

אויך פון יאסי איז מען מודיע, אז אין די ארומיגע שטעטלעך זענען די יודען בעפאלען געווארען פון קוזיסטישע כוליגאנעס. פיל יודען זענען פערוואונדעט געווארען.

די יודישע דעפוטאטען האבען אינטערווענירט ביי דער רעגירונג.

א באמבע אין לעצען

קעניגסבערג, 22 (ספ. טעל.)

אין לעצען האט מען געווארפען א באמבע אויפ'ן דארטיגען קרייז-געריכט. דער אויפרייס האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס.

500 יודישע פליטים פון דייטשלאנד
אנגעקומען קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 22 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

די לעצטע טעג זענען אנגעקומען קיין ארץ ישראל 500 יודישע פליטים פון דייטשלאנד.

כוליגאנעס הוליען

טשענסטאכאו, 22 (טעלעפאניש)

אומבעקאנטע פערברעכער האבען אויפגעקלעבט אויף די יודישע געוועלבער פלאקאטען מיט אויפשריפטען „נידער מיט די יודען". אויף די טירען פון די געוועלבער זענען אנגעהאנגען געווארען אויפשריפטען „דא וואוינט א יוד". די פאליציי פיהרט אנ'ענערגישע אויספארשונג צו ענטדעקן די פערברעכער.

אונרוהען אין ביאליסטאק

ביאליסטאק, 22. (טעלעפאניש) די שטודירענדע ארבייטער האבען געפרובט צונויפצורופען א בישט-לעגאלען מיטינג, די פאליציי האט פונאנדער געטריבען די פערזאמלונג, פון המון האבען זיך א שאט געגעבען שטיינער, 4 מענשען זענען פערוואונדעט געווארען.

די מלחמה אויפן ווייטען מזרח

טאקיא, 22. (ספ. טעל.) דאס יאפאנישע מיליטער האט דערהאלטען א בעפעהל אפצוהאלטען די מיליטער-אפעראציעס און זיך פערזיכערען, אז די כינעזער וועלען נישט מאכען קיין געגען-אפענזיווע.

יודישע סוחרים פערמשפט
ווייל זיי האבען גערעדט וועגען יודען-פייניגונגען

פראג. 22 (יט"א טעלעגראפיש)

פון קאסעל איז מען מודיע, אז צוויי יודישע סוחרים זענען פערמשפט געווארען איינער אויף 8 און דער צווייטער אויף 10 חדשים תפיסה, ווייל זיי זענען מעקלאגט געווארען, אז זיי האבען דער-צעהלט וועגען יודען-פייניגונגען אין דייטשלאנד.

אבלאוועס אויף יודען אין דייטשלאנד
פאליציי זוכט געוועהר אין יודישע וואוינונגען

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אין בערלין האט די פאליציי אין דער יודישער געגענד אדורכגעפיהרט רעוויזיעס זוכענדיג מכלומרשט געוועהר. די אבלאווע דויערט נאך.

דער דייטשער מארק פאלט
דער דאלאר קומט צוריק צו זיין פריהערדיגער מדרגה

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער כאר-רעספאנדענט) דייט 2 טעג פאלט שטארק דער דייטשער מארק. נעכטען האט מען געצאהלט 204 זלאטעס פאר 100 מארק, מ'האט איגמאנצען אויפגעהערט צו מאכען אומזאצען אויפ'ן פריוואטען מארק מיט דייטשע מארק.

וואס שייך דאלארען האט מען היינט אין דער שטאט בעצאהלט 840—842. באנק פאלסקי האט היינט געצאהלט 8.20.

וויכטיגע פאליטישע בעראטונגען
מיטן אנטייל פון מארש. פילסודסקי

ווילנא, 22. (טעלעפאניש) ווי בעקאנט ווילט אין ווילנא דער מארשאל פילסודסקי דארט זענען אויך ארויסגעפאהרען דער פרעמיער פריסטאר, פרעזעס סלאוועק און אויסערן-מיניסטער בעק, ווי ס'זעהט אויס, קומען דארט פאר זעהר וויכטיגע בעראטונגען וועגען דער פוילישער אינערליכער און אויסערליכער פאליטיק.

מאקדאנאלד אין אמעריקא
פערלאנגט א מאראטאריום אויף דער יוני-ראטע

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון מאקדאנאלד'ן קיין וואשינגטאן שרייבט די ענגלישע פרעסע, אז איינע פון די הויפט-אויפגאבען פון פרעמיער וועט זיין צו בעקומען א מאראטאריום פון דער ראטע פון די מלחמה-חובות. וואס פאלט אויס דעם 15 יוני. ווייטער וויל מאקדאנאלד בכלל ענטגילטיג לעזען די פראגע פון די מלחמה-חובות.

די ערשטע בעראטונג צווישען רוזוועלט'ן און מאקדאנאלד'ן איז שוין פארגעקומען בעת'ן מיטאג, צו וועלכען מאקדאנאלד איז פערבעטען געווארען.

סאוויעטען פיהרען א געגען-אקציע בנוגע ענגלאנד
א רייה שוועריגקייטען פאר'ן ענגלישען האנדעל

מאסקווא, 22. (ספ. טעל.) דער ראט פון די פאלקס - קאמיסארען האט נעכטען אנגענומען א רייה פעראָרדנונגען, וועלכע זענען אנ'ענטפער אויף דעם אפשטעלען פון סאוויעטישען אימפארט קיין ענגלאנד, די בעשלוסען זענען פאלגענדע: 1) די סאוויעטישע רעגירונג פערוועהרט אלע סאוויעטישע ארגאניזאציעס צו מאכען בעשטעלונגען אין ענגלאנד און ענגלישע קאלאניעס, 2) מ'טאר נישט בענוצען קיין שיפען וואס פאהרען אונטער אנ'ענגלישער פאן, 3) ס'ווערט בעגרענצט דער טראנזיט פון ענגלישע סחורות דורך דער סאוויעטישער טעריטאריע, 4) די סאוויעטישע האנדעלס-פארשטעהער שאפט אין ענגלאנד שטעלט אפ איהר טעטיגקייט, 5) די פעראָרדנונגען וועלען בלייבען אזוי לאנג אין קראפט, ביז ענגלאנד וועט נישט אפשאפען דעם פערבאט פון סאוויעטישען אימפארט קיין ענגלאנד.

די בעלגישע רעגירונג זאל אינטערווענירען
וועגען פראפ. איינשטיינ'ס קאנפיס-קירטען פערמעגען אין דייטשלאנד

בריסעל, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי יט"א דערוואוסט זיך, האט פראפ. איינשטיין זיך געווענדעט צו דער בעלגישער רעגירונג, זי זאל אינטערווענירען ביי דער דייטשער מאכט צו בעפרייען זיין פערמעגען וואס איז דורך דער דייטשער מאכט קאנפיסקירט געווארען.

31-טען מאי ווערט געוועהלט א מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

דער טערמין פון דער נאציאנאל-פערזאמלונג, וועלכע דארף אויסוועהלען א מלוכה-פרעזידענט איז פעסטגעשטעלט געווארען אויפ'ן 31 מאי, אין די פאליטישע קרייזען האלט מען פאר א זיכערע זאך, אז די קאנדידאטור פון פרעזידענט מאשטשיצקי וועט זיין די איינציגע קאנדידאטור מיט וועלכער ס'וועט ארויסטרעטען דער רעגירונגס-לאגער.

שטרייק-פערבאט אין עסטרייך

וויען, 22 (ספ. טעל.)

דער מיניסטארען-ראט האט פערבאטען צו ארגאניזירען פאליטישע שטרייקען און שטרייקען אין אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך און אויך אין אזעלכע אנשטאלטען וואס ארבייטען אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

גרויסע שרפה אין לאנדאנער פארט

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

אין לאנדאנער פארט איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. דאס פייער האט פערניכטעט א לאגער, אין וועלכען ס'האט זיך געפינען 5 ביליאן ליטער רום. די שאדענס בעטרעפען 5 מיליאן פונט שטערלינג. די גרויסע שרפה איז נאך נישט איינ-געלאשען.

ראטמאן ישראל ליכטענשטיין געשטארבען אין ניו-יארק

(ענדע פון דער 1-טע זייט)

ארבייטער בעוועגונג, אין יודישער און אלגעמיינער געשיכטע, אין ליטעראטור און פילאזאפיע האבען ארויסגערופען אכטונג און בעוואונדערונג ביי יעדען, וועלכען ס'איז איהם אויסגעקומען צו הערען. דייבע אפטע ארויסטרעטונגען איבער די פערשידענסטע פראגען, פאליטישע, ליטעראריש — זענען שטענדיג געווען טורנירען פון העכסטער מדרגה. דא האט ער ארייגעלייגט זיין הארץ, די קראפט פון זיין איבער-צייגונג, די גליהענדיגע שארפקייט פון זיין ווארט און דעם אוצר פון זיין אומפאנגרייכען וויסען. ווען ליכטענשטיין פלעגט ארויף אויף דער טריבונע, צי אויף א פאליטישען מיטינג, צי אין זאל פון שטאט-ראט — איז דאס שטענדיג געווען א געשעהעניש, ווייל דא האט גערעדט דער איבערצייגטער, טיף אויפריכטיגער און אונגעהויערער פיל וויסענדיגער רעדנער, פאר וועלכען דער ארויסטריט איז נישט קיין פשוטע רעדע-געלעגענהייט, נאר איבאיינעם מיט'ן ווארט שיקט ער די צוהערער א שטיק פון זיין הארץ, פון זיין איניגסטען וועזען.

ראטמאן ליכטענשטיינס טויט איז א קאלאסאלער פערלוסט פאר דער יודישער קולטור-בעוועגונג. מיט זיין נאמען איז צום ענגסטען פערבונדען דער קאמף פאר דער יודישער, פאר דער וועלטליכער שול, פאר דער קולטורעלער דערהויבונג פון די פאלקסמאסען, פאר דער יודישער ליטעראטור און שפראך און זייער ארט און ווערט, אין דאזיגען קאמף האט ער זיך פערשריבען אויף די סאמע שענסטע, אויף די סאמע העראישסטע בלעטלעך.

דעם טויט פון ישראל ליכטענשטיינען וועלען אויפ'ן שמערצליכסטען אופן עמפינדען די יודישע ארבייטער, דייבע אלטע און יונגע חברים פון דער בעוועגונג, וועלכע ער האט געשאנקען אלץ, וואס ער האט פערמאגט, איבאיינעם מיט די יודישע ארבייטער וועלען טיף פיהלען דעם טויט פון ליכטענשטיינען אלע זייבע אונצעהליגע פריינד אויף אלע געביטען פון יודישען קולטורעלען לעבען.

לאזאר פוקס.

די ברידערליכע נשמות ביי דער טאט

דער פאגראם וועלכע היטלעראווצעס און קוזיסטען האבען איינגעארדענט אין טשערנאוויץ

טשערנאוויץ (בוקאווינע - רומעניע) האט דינסטאג געהאט אנ'אמתן פאגראם, וואס עס האבען געמאכט קוזיסטען צוזאמען מיט דייטשע היטלע-ריסטען.

אין „פארווערטס", ארגאן פון ס. ד. אין בוקא-ווינא געפינען מיר א גענויע בעשרייבונג פון דעם פאגראם. ווי דער „פארווערטס" פערזיכערט, האט טשערנאוויץ ביז אהער נישט געזעהען אזעלכעס ווי דאס, וואס עס איז פארגעקומען איצט.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז דער פאגראם איז פארגעקומען פונקט אין דעם טאג, ווען די טשערנאוויצער האקענקרייצלער האבען פון דייטש-לאנד בעקומען היטלערישע מונדירען. זיי האבען זיך אנגעטאן אין די מונדירען מיט די האקענקרייצען, האבען זיך צוזאמענגעטראפען מיט זייערע רומענישע חברים, די קוזיסטען, צו זיי האבען זיך נאך אנגע-שלאסען אלערליי כוליגאנעס, אונטערוועלט-העלדען, גנבים און דאס גאנצע געזינדעל האט מיט העק און אייזענס, שטעקענס און רעוואלווערען זיך ארויסגע-לאזט איבער די בעלעבטע טשערנאוויצער גאסען, וואו זיי האבען פראבעך און פייער, נישט געשטערט פון קיינעם געטון זייער פאגראם-ארבייט.

אנגעהויבען האט עס זיך ביי דער „קאמערשיאל באנק". אויף דער גאס איז געשטאנען דער פאטאג-ראפיסט בראכאריו און פאטאגראפירט די דורכגייער. עס איז אנגעקומען א גרופע פון 15 קוזיסטען. זיי האבען דעם פאטאגראפיסט אנגענומען פאר א יוד און זענען אויף איהם אנגעפאלען. זיי האבען איהם אויף א מוראדיגען אופן צעשלאגען. אין דער זעלבער צייט איז אדורכגעגאנגען דער סטודענט פאלעשאק. די באנדיטען האבען זיך אויף איהם געווארפען מיט די שטעקענס דעם סטודענטען איז געלונגען צו אנט-לויפען די קוזיסטען האבען דערווייל געכאפט א צווייטען סטודענט און איהם מכבד געווען מיט קלעפ. אויך דער דאזיגער סטודענט איז אנטלאפען, די קוזיסטען האבען איהם געיאגט מיט די געשרייען, א טויט איהם, דער סטודענט איז אריינגעלאפען אין א ברוים-געשעפט. 5 קוזיסטען זענען אריין אין געשעפט און דארט האבען זיי געשלאגען ביז בלוט דעם סטודענט. ווי אויף דעם קרעמער'ס זוהן, וועלכער האט זיך אנגענומען פאר'ן געשלאגענעם.

דערווייל איז אנגעקומען א פיהרער פון א קוזיסטען-גרופע און זיך געווענדעט צו צוויי פאליציאנ-טען, וועלכע זענען אויך אין יענעם מאמענט אנגעקומען, אז זיי זאלען ארויסברענגען דעם סטודענט פון קראם. די פאליציאנטען זענען אריין אין קראם און אויף א גאנץ העפליכען אופן געבעטען די 5 קוזיסטען, אז זיי זאלען פערלאזען דעם לאקאל. די קוזיסטען האבען זיי אבער געענטפערט אין א שטרענגען טאן „מיר אליין וועלען שוין דא מאכען אָרדנונג" — זיי האבען ווייטער געשלאגען און געפייניגט זייערע קרבנות. די פאליציאנטען האבען אפילו נישט געפרובט ארעסטירען די באנדיטען. די קוזיסטען זענען זיך גאנץ רוהיג אוועק איבער די גאסען און געזונגען זייערע לידער.

מען האט געפרעגט די פאליציאנטען, פארוואס זיי האבען נישט ארעסטירט די כוליגאנעס, עס איז דאך עפעס בעלאגערונג-צושטאנד און פאר ארויס-רופען אונרוהען דראהט א שווערע שטראף? זיי האבען געענטפערט, אז זיי זענען געווען בלויז צוויי און די קוזיסטען זענען געווען אין א גרויסער צאהל און האבען דעריבער זיך נישט געקאנט קיין עצה געבען מיט זיי.

פערשטייט זיך, ווען עס זאל זיך האנדלען נישט וועגען קוזיסטען, נאר וועגען ארבייטער, וואל-טען די פאליציאנטען נישט געווען אזעלכע לעמעש-קעס...

אבער, ווי געזאגט, איז דאס געווען בלויז דער פראלאג, דער פארשפיל צום אמת'ן פאגראם, וואס איז פארגעקומען דינסטאג אין די אוונט-שעהן איבער די גאסען פון טשערנאוויץ.

אנגעהויבען האט עס זיך אויף דער רוסישער גאס, וואו ס'געפינט זיך דער לאקאל פון דער „קריסט ליכער ליגע". פון דארט האבען זיך געלאזט איבער דער שטאט גרופען היטלעריסטען און קוזיסטען צו 10—20 פערזאן.

די צעיושעטע באנדעס האבען זיך געלאזט אויף אנ'אמתע יאגד, זיי זענען בעפאלען אלע פרידליכע דורכגייער, וואס זיי האבען געטראפען. די האבען געארבייט מיט שטעקענס, אייזענס און אויך מיט רעוואלווערען. אפילו קיין פרויען האבען זיי נישט געשוינט, האבען געהאקט די שויבען אין אלע געשעפטען. די גאסען האבען געמאכט דעם איינדרוק פון א שלאכט פעלד. עס האבען געהילכט די געשרייען „הייל היטלער", וועלכע האבען זיך אויסגעמישט מיט די געשרייען פון די געיאגטע און די קרעכצען פון די פערוואונדעטע.

דער פאגראם האט זיך בעזונדערס אנגעוועהען אויף די צענטראלע גאסען, וועלכע זענען אין יענער צייט פול געווען מיט שפאצירענדע. די באנדעס האבען געיאגט די דורכגייער. מען איז געלאפען, ווי די פערסמטע. אלע געשעפטען און טירען זענען אין איין מאמענט געשלאסען געווארען. עס האט זיך געהערט דאס בראזגען פון די אויסגעהאקטע שויבען. די אנטלויפענדיגע האבען נישט געהאט וואו זיך צו בעהאלטען. מען האט זיך באכגעהאנגען אן די דורכפאהרענדיגע טראמווייען און אויטא-בוסען. די באנדיטען האבען „געארבייט" אומעמידלעך. אין א סך ערטער האבען זיי אפילו ארויסגע-ריסען די בוימער פון די גאסען און מיט זיי גע-שלאגען די דורכגייער.

אין א סך גאסען זענען אלע שויבען אין די געשעפטען און אין די שטובען אויסגעהאקט. די באנדיטען האבען זיך אויך אריינגעריסען אין די קראמען און צעריבען סחורות. אויף אלעקסאנדער-פלאץ האבען זיי צעריבען אלע גאסען-הענדלער, וועלכע שטייען דארט מיט סחורות אויף טישלעך. די ארעמע הענדלער זענען בדלות געווארען.

בכלל איז פערהאן א גרויסע צאהל פערוואונ-דעטע. די גיכע הילף איז כסדר ארויסגערופען געווארען. עס זענען אויך דא פיל שווער פער-וואונדעטע.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 23 אפריל 1933

עס גייט וועגן עצם עקזיסטענץ

צום היינטיגען צוזאמענפאהר אין ווארשא געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד

אין ווארשא קומט זיך היינט צונויף דער אלפוילישער יודישער צוזאמענפאהר, וואס האט דעם ציל אנצומערקען די ליניעס און צו ארגאניזירען דעם קאמף געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד. אויפן צוזאמענפאהר וועלען זיין פערטראטען אלע פאליטישע פארטייען, אלע קהלות, די באזונדערע קאמיטעטען אין איינצעלנע שטעדט, וואס האבען ביז איצט אויף דער אייגענער האנד געפיהרט די באיקאט-און פראטעסט-אקציע. דער צוזאמענפאהר וועט אזוי ארום ארומנעהמען דאס גאנצע פוילישע יודענטום און וועט קאנען ווירקליך רעדען און באשליסען אין נאמען פון גאנצען יודישען כלל אין פוילען. ער וועט לויט דעם צוזאמענשטעל ענטשפרעכען דער ערנסטקייט פון דער אויפגאבע און פון די סיבות, וואס האבען געבראכט צו זיין צונויפקום. ער וועט זיין דער פוילישער אפשניט פון אליודישען פראנט, וואס וועט געשאפען ווערען צו בעקעמפען די טויט-סכנה פאר דעם גאנצען יודענטום מיט דעם היטלעריסטישען רעזשים און זיינע מעשים געגען די יודען אין דייטשלאנד.

דער ערשטער אויסברוך פון פראטעסט געגען די ווילדע אויפטוען פון דעם איצטיגען דייטשען רעזשים איז געווען א סטיכישער. אהן א באזונדערען אפעל, געפיהרט דורכן זיכערען און ריכטיגען אינסטינקט, אז עס גייט דא וועגען אן אונגעהויער גרויסער זאך, וועגען סאמע קיום פון יודענטום, זענען די יודען פון גאר דער וועלט ארויס אין פראטעסט. דער פראטעסט איז געווען ריהרענד און גראנדיעז.

אבער עס איז באלד געווארען קלאר, אז עס האנדעלט זיך דא נישט בלויז וועגען דעמאנסטראציעס, אז מיט איינטאגיגע פראטעסטען וועט מען דעם פיינד נישט איבערשרעקען און נישט בעזיגען, אז עס גייט פון זיין זייט א סיסטעמאטישער אויסראטונגס-ארבייט, וואס דראהט זיך נישט צו בעגרענעצען מיט בלויז דייטשלאנד, נאר וועט בילדען א מוסטער פאר די אלע, וואס טרוימען וועגען דער איינשטעלונג פון עהנליכען רעזשים ביי זיך אינדערהיים. גענוג איז אנצעווייזען אויף דער פערהאלטונג פון די ענדעקעס ביי אונז אין פוילען, אויף דער בלינדער קאמפאניע פון סימפאטיע צום היטלעריזם און פון האס צו יודען וואס ווערט ענטוויקעלט אין דער גאס און אין זייער פרעסע, אויף די מעשים פון די קוזיסטען אין רומעניען, וועלכע האבען ווי אויפגעלעבט פון די שטראהלען, וואס גיסען זיך אויף זיי פון היטלערלאנד. ציניש און קאלט ווערען דורך די בעוואונדערער פון היטלערן דיסקאנטירט זיינע ערפאלגען אין קאמף געגען יודענטום און זיי ווערען שוין אנגעמאסטען צו די מעגליכקייטען וואס קאנען זיך עפענען אין אנדערע ערטער.

דער קאמף איז אלזא נישט קיין דעמאנסטראטיווער, נאר א לאנגער, א לאנגדויערנדיגער פערטיידיגונגס-קאמף, וואס קאן זיך ענדיגען נאר דאן, ווען דער היטלער-רעזשים וועט אראפ פון דער ארענע און וועט אויפהערען צו פערפעסטען די פערפעסטעטע לופט פון איירא‏פע. עס איז נישט קיין צופעליגע און צייטווייליגע שלאכט, נאר, ווי מען האט דאס אנגערופען באלד ביים אנהויב פון רעזשים, א געצענגזייטיגער קריג צווישען היטלעריזם און דעם יודישען פאלק. און צום דאזיגען קריג דארף מען זיין בעוואפענט. מען דארף זיין ארגאניזירט, אז יעדער קלאפ זאל זיין צילבעוואוסט, אז יעדער שלאג זאל ברענגען רעזולטאטען, זאל זיין צוועקמעסיג, אז די כוחות זאלען נישט גיין לאיבוד, אז אין די קאמפען זאלען אריינגעצויגען ווערען אלע אהן אונטערשיד.

עס איז נישט קיין קאמף אויף געוועהר, נישט אין פעלד און נישט מיט ביקסען און הארמאטען. מיט די מיטלען קאן נייט די יודישע בעפעלקערונג פון פוילען און אנדערע לענדער ארויס אין שלאכט געגען דעם בארבאריזם פון היטלער-רעזשים. אבער עס זענען פארהאן אנדערע מיטלען, הארטע און ווירקזאמע, וועלכע וועלען מוזען אהן אויפהער פאלען אויפ'ן קאפ פון שונא. עס זענען פאראן מיטלען ווירטשאפטליכע, אין דער ערשטער רייה, עס זענען פאראן מיטלען פאליטישע, דיפלאמאטישע, אלץ, וואס קאן מיטהעלפען צו דער איזאלאציע פון רעזשים, צו פערשטארקען זיינע שוועריגקייטען, אויפצוווייזען, אז דער רעזשים איז אן אונגליק נישט נאר פאר די יודען, נאר פאר דייטשלאנד גופא אלצדינג דארף געלאזט ווערען אין גאנג.

דאס מיטעל פון ווירטשאפטליכען באיקאט איז שוין אויסגענוצט געווארען סטיכיש, נישט ארגאניזירטערהייט און האט שוין בעוויזן צו פערגרעסערען די עקאנאמישע שוועריגקייטען אין דייטשלאנד און דערמיט פערשווערען די לאגע פון רעזשים, וואס הערשט דארט. אט דאס מיטעל דארף אויסגעברייטערט ווערען, דארף ארגאניזירט ווערען אין דעם גרעסטען פערנעהם, ווייל אויף די ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען וועט מוזען ברעכען דעם גניק דער רעזשים פון די בארבארען, וואס האלטען די מאכט אין דייטשלאנד.

אין דעם קאמף געגען דעם איצטיגען דייטשען רעזשים זענען די יודען נישט פעראיינזאמט. די אויסדריקען פון סימפאטיע און מיטגעפיהל' וועלכע זייער זאך האט געפונען אין אלע לענדער, בעווייזט, אז דער קאמף בעגעגענט א פערשטענדניש אין דער גאנצער קולטורעלער וועלט. איבעריגענס געהט דער קאמף אויף דער אינטערעסען-ליניע פון אנדערע. דער ווירטשאפטליכער באיקאט, די קרייצונג פון די פאליטישע פלענער פון די היטלערס און געבעלסעס ליגט אין אינטערעס פון נישט בלויז פון די יודען, נאר פון א רייה אנדערע לענדער. די בעסטיאלישקייטען פון רעזשים האבען אין ענגלישען פארלאמענט געפונען אזא אפשאצונג, דארט איז גערעדט געווארען וועגען „דערוואכטען" דייטשלאנד אזא שפראך, וואס געהערט צו די גע‏צעהלטע פאלען אין דער געשיכטע. די יודישע זאך איז אזוי ארום געווארען דער בעוועג-גרונד פאר גרויסע פאליטישע פאסירונגען, פאר דער פיאסקא פון „פאקט פון די פיר", פאר דער פיאסקא פון די דייטשע רעוויזיאניסטישע פלענער. דאס זענען פאליטישע פאלגען פון ערשטראנגיגער בעדייטונג, אין זיי זענען פעראינטערעסירט מלוכות, עס איז דערין פעראינטערעסירט די וועלט, דא ליגט דער שליסעל צום גאנצען פראבלעם פון שלום.

אין די נעגעל פון טירישען רעזשים, וואס די דערוואכטע גערמאנער האבען איינגעשטעלט אין דייטשלאנד, איז שוין כמעט פערצעהרט געווארען דער אונגעהויער וויכטיגער, לויט זיין בעדייטונג, איינפלוס און אנזעהן אין דער וועלט אפשר שטארקסטער יודישער קיבוץ. עס ליגט שוין אין חורבות די יודישע ווירטשאפט אין דייטשלאנד, די הויכע יודישע אינטעליגענץ, דער רייכסטער קוואל פון קולטור איז געשטעלט געווארען אין בעדינגונגען פון דעקלאסירונג און פיזישען אונטערגאנג. אבער דער קאמף, וועלכען דאס יודענטום פון דער וועלט האט אונטערגענומען געגען האקענקרייץ אין שוץ פון די דייטשע יודען און אין שוץ פון דער אייגענער עקזיסטענץ האט שוין אריינגעבראכט ביטערקייט אין די טריומפירענדע שורות פון די „זיגער".

שוין האבען זייערע פיהרער געענדערט די שפראך, שוין הערט מען אזעלכע פערזיכערונגען, אז דער רעזשים איז גרייט צו לאזען די יודען צו רוה, אויב די יודען וועלען אויפהערען דעם קאמף. די ווערטער האבען קיין שום ווערט נישט. דאס איז בלויז דער טויזענד און ערשטער ליגען און די אלע פאלשקייטען און שקרים, מיט וועלכער דער רעזשים לעבט און עקזיסטירט. די ווילדע טעאריעס פון ראסען-ריינקייט און ראסען-אויסדערווילטקייט זענען דארטען געווארען טאט און געזעץ און טרעטען איבער קערפערס מיט דער גאנצער ברוטאלקייט און ריקזיכטסלאזיגקייט.

קיין קאמפראמיס מיט דעם רעזשים קאן דעריבער נישט זיין. מיט דעם רעזשים, וואס האט זיך אונטערגענומען צו פערניכטען די אפוועהר-קראפט פון דעם ארבייטער-קלאס אין דייטשלאנד, וואס האט אריינגעווארפען אין זיינע קאנצענטראציע-לאגערן צעהנדליגער טויזענטער ארבייטער און אינטעליעקטועלע און האט זיי אויסגעשטעלט פונקט אזוי ווי די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאנד די גרעסטע פיזישע און מאראלישע פייניגונגען:

אויב די מיסיע פון די יודען איז צו זיין דער פערמענט, וואס וועט אין אלע לענדער אין דער גאנצער וועלט וועקען צום קאמף פאר עלעמענטארען רעכט, געגען דער הערשאפט פון אורוועלדען בארבאריזם, דארף די מיסיע דורכגעפיהרט ווערען מיט דער גאנצער גרינדליכקייט און מיט דעם גאנצען פערנעהם. עס גייט וועגען דער געכעכטער זאך פון די אלע, וואס זענען דערשטיקט און דערדריקט ביים היינטיגען טאג דורך דעם שטיוועל פון שטורמיסט. פאר די יודען גייט עס וועגען עקזיסטענץ, וועגען קיום.

אט דער בעוואוסטזיין וועט הערשען אויפ'ן היינטיגען צוזאמענפאהר, און וועט איהם געבען די קראפט און די איינינקייט און די קלוגשאפט פון האנדלונג און בעשלוס, וועלכע זענען נויטיג צום גרויסען און שווערען קאמף, וואס שטייט פאר דעם פוילישען און דעם אלוועלטליכען יודענטום אי שוץ פון זייערע ברידער אין דייטשלאנד, און אין שוץ פון זייער אייגענער עקזיסטענץ.

פ. ב.

דער שטובען-מאלער קאן דאס נישט פערשטיין...

דער ערהאבענער „אנטיסעמיטיזם" פון די יודען גופא

זעהר אינטערעסאנטער ארטיקעל פון א פוילישען שרייבער וועגען ‚קריזיס פון אנטיסעמיטיזם'

דער בעקאנטער פוילישער פובליציסט און קריטיקער הולקא-לאסקאווסקי, וואס האט ליב א פאציאלען צוגאנג צו פערשידענע געשעהענישע און דערשיינונגען, האט אין לעצטען נומער פון „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע" אפגעדרוקט א גרויסען ארטיקעל אונטערן נאמען „דער קריזיס פון אנטיסעמיטיזם".

קודם דער פסיכאלאגישער אונטערשלאק פון דער דערשיינונג היטלער. הולקא-לאסקאווסקי גיט אזא קינסטלערישען קיצור פון דעם מאסען-פסיכאז:

אין יאהר 1914 האט היטלער געוואוינט אין מינכען און פערדינט אויף ברויט אלס צייכענער. ווען ס'איז אויסגעבראכען די מלחמה איז ער אלס פרייוויליגער אריינגעטרעטען אין דייטשען מיליטער און געציטערט פאר שרעק, אז די מלחמה וועט זיך פערענדיגען אהן איהם. דאס איז געווען דער קאלעקטיווער שרעק פון דער גאנצער דייטשער יוגענד, וואס איז אויסגעהאדעוועט געווארען אין דעם פערשיכורנדיגען בעוואוסטזיין, אז אין יאהר 1870 האבען די דייטשען געשלאגען די פראנצויזען. היטלער האט געטראכט ווי אלע דייטשען: נישט שוין זשע וועט מען די פראנצויזען נישט שלאגען? די ענטטוישונג איז געווען א גרויסע. די קאלעקטיווע דייטשע היסטעריע פון די ערשטע נאכמלחמה-יאהרען האט בעשלאסען נישט צו נעמען די מפלה צו קענטעניש. היטלערן האט זיך געדוכט, אז דייטשלאנד שלאפט, אז עס איז גענוג זי אויפצוועקען, זי זאל אפטרייסלען פון זיך דעם קאשמאר פון דער פערשפילטער מלחמה און איהרע פאלגען. „גאט שטראף ענגלאנד" איז געווען א סימפטאם פון היסטעריע. „דייטשלאנד כאפ זיך אויף! יהודה פערשווינד!" דאס איז אויך היסטעריע. די קליענטור פון די דאזיגע לאזונגען איז אין דייטשלאנד געווען א קאלאסאלע. 30 טויזענט אבסאלווענטען פון די הויכשולען האבען נישט געפונען קיין מעגליכקייט צו מאכען א קאריערע. זיי זענען געווארען היטלערס רעזשא-נאטארען און געוועקט די מוטער-דייטשלאנד, זי זאל זיי געבען עסען".

הולקא-לעסקאווסקי ווידמעט א בעדייטענדיגען טייל פון זיין גרויסען ארטיקעל דער אפאלאגיע פון יודענטום.

ס'איז גענוג צו ציטירען איין זאץ זיינעם וועגען די יודישע נביאים:

„מען דארף זיך אריינפיהלען אין דער טיפער מאראלישער שיינקייט פון די דאזיגע אנטיסעמיטען, כדי צו פערשטיין, אז אין יודענטום קומען פאר פראצעסען, וואס זענען דער אינהאלט פון דער וועלט-געשיכטע. דעם נאציאנאליסטישען יודישען עקסקלוזיוויזם (אפגעשלאסענקייט) איז גובר אין זיי די אידעע פון קאסמאפאליזם. דעם עגאאיסטישען און רויבערישען קאפיטאליזם שטעלען זיי ענטגעגען גלייכהייט און סאציאלע ליבע און קאלעקטיוויזם, סאציאליזם, קאמוניזם. משה און שפינאזא, ראטשילד און מארקס, יהושע און איינשטיין... אבער אזעלכע זאכען זענען שטובען-מאלערס נישט אומשטאנד צו פערשטיין".

פערשטענדליך, אז זיי זענען עס נישט אימשטאנד צו פערשטיין. דערפאר פערשטייען די האקנקרייצלער זייער גוט, אז דער קרייץ איז נישט קיין פראדוקט פון ארישען גייסט און דעריבער דארף מען בעקעמפען דאס קריסטענטום, אויף וויפיל עס לאזט זיך נישט אריינפאסען אין די ראמען פון דער ראסען-טעאריע. דעריבער האט דער מאטער און אידעאלאג פון דער ראסען-טעאריע טשעמבערלען (א גערמאניזירטער ענגלענדער) זעהר בעדויערט, וואס קריסטוס איז נישט געווען קיין דייטש, און זיך בעמיהט צו דערווייזען, אז גליל, קריסטוסעס היים, איז געווען בעוואוינט דורך גערמאנען.

הולקא-לאסקאווסקי ווייזט מיט רעכט אן, אז דער וועג, וועלכען גרילפארצער האט בעצייכענט אלס „דורך הומאניטעט איבער נאציאנאליטעט צו בעסטיאליטעט" איז דורכגעמאכט געווארען נישט אן דעם אנטייל פון דער דייטשער סאציאלדעמאקראטיע, וועלכע האט גלייכגילטיג זיך צוגעקוקט, ווי ס'איז געפיהרט געווארען צו דער שחיטה זייער אידעע פון פרייהייט, גלייכהייט און ברידערליכקייט.

„נאר דער ערשטער טראט איז שווער. ווען דער סאציאליזם איז געווארען פאטריאטיש, איז דער נאציאנאליזם געווארען סאציאליסטיש. די נאציאנאל-סאציאלע דייטשע ארבייטער-פארטיי איז אריין אין דייטשען לעבען, נאטירליך מיט א שיינער פראגראם נאכגעקאפירט די סאציאליסטישע".

מיט דעם אויסנאהם פון דער יודען-פראגע, מחמת פאר די דייטשע נארונים איז דער אנטיסעמיטיזם מעהר סאציאליסטיש ווי דער סאציאליזם אליין, מעהר רעוואלוציאנער ווי די רעוואלוציע גופא.

– אבער קיינער פון אלע אנטיסעמיטיזמען – לאזט אויס זיין אינטערעסאנטען ארטיקעל הולקא-לאסקאווסקי – איז נישט געווען אזוי ראדיקאל ווי דער יודישער אנטיסעמיטיזם. ס'האט געהערשט דער יודישער כהן, האט איהם בעקעמפט דער נביא-רעוואלוציאנער; געהערשט דער נאציאנאליסט – אויסגעוועהלטער, האט איהם בייגעקומען דעם אוניווערסאליסט – קאסמאפאליט; געהערשט די ריטועלע מאגיע, האט איהם איבערגעשטארקט דער יודישער וויסענשאפטלער; האט איינגענומען די וועלט דער יודישער קאפיטאליזם, האט דאס יודענטום געשאפען אליין א נגענגיפט געגען איהם אין דער געשטאלט פון קאמוניזם... דאס אלץ קומט פאר אין איין קליינעם פאלק און גיט דעם אינהאלט דער וועלט געשיכטע, וואו די היטלערס זענען סטאטיסטען. די אריסעמיטישע ווידערשפרוכען ליגען ערגעץ אנדערש. דער ארייער וויל רוה, דער יוד פערשטערט איהם זי. עס פאסירט אפט, אז דער ארייער וויל דורכאויס איינהיטען דאס, וואס דער יוד האט שוין אין זיך און אין זיין געשיכטע גובר געווען. שיצענדיג אלזא „די הייליגסטע גיטער" פון זיין ראסע, שיצט ער גראד דאס, וואס איז מיט יאהרהונדערטער צוריק געווען יודיש און דעריבער זענען די קריזיסען פון אנטיסעמיטיזם ביי זייער גאנצער טראגישקייט נישט פריי פון שטארק קאמישע שטריכען.

היטלערס זענען בלויז סטאטיסטען. אבער נישט בלויז צווישען ארייער און סעמיטען, נאר סטאטיסטען פון א גרויסען קאסמישען גערangעל, וואו דער יודישער גייסט פון די נביאים רעוואלוציאנערען איז אפשר די פארזונג פון א שווערען וועג צו א נייער וועלט.

ארטאפעדישער אנשטאלט

בראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz i Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-34

זיך מגייר געווען

אבער זיין קינד איז נאר אלץ א קריסט אין אוקראינע

דראמאטישע איבערלעבענישען פון א גר

דאס איז די דראמאטישע געשיכטע פון דעם גר צדק אברהם בן אברהם בארביעל. ער איז געבוירען געווארען אין אוקראינע און זיך מגייר געווען אין מאנטרעאל.

ס'איז די געשיכטע פון אן ארימען גר וואס ליידט גייסטיגע יסורים איבער דעם וואס זיין אייניציג קינד, א יונגעלע, איז נאך געבליבען א קריסט און ער קען איהם נישט פעראייניגען מיט'ן יודישען פאלק.

און אברהם בן אברהם דערצעהלט זיין געשיכטע אזוי:

ווען ער איז נאך געווען א קליין יונגעל, פון 13 יאהר, האט איהם שוין גענומען ציהען צו יודיש קייט, ער האט דאן אנגעהויבען פלאנעווען צו ווערען א יוד.

אבער ער האט זיין פלאן דאן נישט געקאנט דורכפיהרען. זיין פאמיליע, זיינע ברידער, שוועסטער, די ארימיגע קאטאליקען — זיי וואלטען דאך אלע געווען געגען און איהם זיכער געשטערט.

איז ער אוועק פון דער פאמיליע, אוועק אין אן אנדער דארף, און האט עטליכע יאהר געארבייט אין דער פריעמד.

דערווייל איז געקומען די גרויסע מלחמה, די מוראדיגע בלוט־באד.

אברהם בן אברהם איז אריינגעפאלען אין דער עסטרייכישער ארמעע, מ'האט איהם געשיקט צום איטאליענישען פראנט.

אין איין שלאכט איז ער געווארען פערוואונדעט מ'האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. מ'האט איהם געלעגט נעבען א יודישען סאלדאט. לייבקע פון לעמבערג, אברהם בן אברהם האט זיך דערנעהנטערט צו איהם און איז געווארען מיט איהם אינטים בעפריינדעט, ער האט איהם דערצעהלט וועגען זיין שטרעבונג, — אז ער וויל ווערען א יוד.

האט איהם לייבקע געלערנט אביסעל יודישקייט האט איהם בעקאנט מיט דער יודישער שפראך און איהם אויך אויסגעלערנט א יודישע תפילה — „מודה אני".

אברהם בן אברהם האט נישט ערווארטעט, אז ער'ט זיך פון דער מלחמה ארויסדרעהען א לעבעדיגער. האט ער דעריבער געוואונשען איין זאך — ווען ער וועט שטארבען זאל מען איהם מקבר זיין צווישען יודען.

אבער ער איז נישט געשטארבען, עסטרייך האט פערלוירען די מלחמה און ער האט זיך אומגעקעהרט אהיים. די היימישע האבען איהם קוים דערקענט, אזוי פערענדערט איז ער געווארען.

און אברהם בן אברהם האט דערציילט:

„איך בין נישט אפגעווען אינדערהיים א פולע וואך זענען געקומען די אוקראינער און מיך צוגענומען אין מלחמה. בין איך פון זיי אנטלאפען, האבען זיי מיך געכאפט און געבראכט צום קאמאנדיר:

האט דער קאמאנדיר געהייסען מ'זאל מיר געבען 25 שמיץ, דאס האט מען מיר פינקטליך אפגעציילט, און איך בין צוליב דעם געווען קראנק בלויז אייניגע טעג.

איינמאל איז פעטלורא געקומען פון רוסלאנד אונז העלפען פערטרייבען די פאליאקען, האב איך אויסגענוצט די געלעגענהייט אנטלאפען פון די אויקראינער און זיך אנגעשלאסען אן פעטלוראס מחנות, מיינענדיג אז דארט וועט מיר געהן בעסער.

און אברהם בן אברהם דערציילט פאלגענדע געשעהעניש וואס האט פאסירט בעת ער איז געווען מיט פעטלוראס מחנות.

די מחנה איז איינמאל געקומען אין דעם שטעטעל וועניקי, און פון א הויז האט אימיצער אויסגעשאסען אויף דער מחנה.

„דאס האבען געשאסען יודען!" — האט באלד געזאגט דער קאמאנדיר און אזוי בעריכטעט צו פעטליוראן.

האט פעטליורא ארויסגעגעבען אזא בעפעהל: מיט שווערע ארטילעריע זאל מען באמבארדירען ס'שטעטעל פאר א האלבע שעה.

נאכהער זאל מען ארויסשיקען סאלדאטען אין די גאסען פון שטעטעל און פאר א משך פון צוויי שעה זאלען זיי מארדען יעדען איינעם וואס וועט קומען צום האנד, קיינער טאר נישט געשאנעוועט ווערען.

דער בעפעהל האט אויך געלויטעט אז סאלדאטען זאלען געהן פארוויז פון הויז צו הויז און מארדען.

איך און נאך א סאלדאט זענען אריין אין א הויז, דארט איז געשטאנען א יוד וואס האט געהאלטען אין האנד א ביטעל געלד ער האט געבעטען: „נאט אייך דאס געלד און לאזט מיך לעבען" מיין בעגלייטער האט האסטיג א כאפ געטון דאס געלד און דעם יודען געטויטעט.

אין דער זעלבער הויז, אין אן אנדער צימער זענען געווען נאך עטליכע יודען, זיי זענען געשטאנען צוגעטוליעט איינע צו די אנדערע און זיך געטרייסעלט פון שרעק.

„וועסט זיי נישט טשעפען"! האב איך אויסגעשריגען צו מיין בעגלייטער — דו הערסט וועסט זיי נישט טשעפען!

האט דער סאלדאט אויסגעשריען צו מיר: „אויב דו שטעלסט זיך איין פאר אט די יודען וועל איך אויך דיך טויטען!"

אין דעמזעלבען אויגענבליק האב איך אויסגעשאסען. דער סאלדאט איז געפאלען טויט.

„שרעקט אייך נישט", האב איך אויסגערופען צו די יודען — כ'וועל זיין מיט אייך א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט אויב איהר'ט דארפען שטארבען שטארב איך מיט אייך".

כ'האב פון סאלדאט ארונטערגענומען די סאלדאטסקע קליידער און זיי פערברענט. דעם קערפער האב איך אויפגעוויקעלט אין א יודישע קאפאטע כדי מ'זאל מיינען אז דער הרוג איז א יוד. דעם בייטעל געלד האב איך אומגעקעהרט צו די יודען.

איך האב די יודען געהיט א גאנצע נאכט און ווען איך בין פון זיי אוועק האבען זיי געקושט מיינע הענט.

אין דעמזעלבען טאג האט פעטלוראס מחנה געהאט א צוזאמענשטויס מיט די באלשעוויקעס און פערלוירען.

שפעטער האט ער חתונה געהאט, האט ער זיין כלה דערצעהלט וועגען זיין שטרעבונג צו ווערען א יוד. זי האט נישט געהאט דאגעגען, זיי האבען צווישען זיך אפגערעדט אז ווען ס'וועט זיך מאכען א געלעגענהייט וועלען די זיך ביידע מגייר זיין.

אבער אינדערהיים האט זיך די געלעגענהייט נישט געמאכט די לאגע איז געווען זעהר שלעכט. עס איז געווען נויטיג, אז אברהם בן אברהם זאל בארגען געלד און אנטלאפען ווייט — אין קאנאדא.

אזוי האט אברהם פערלאזט זיין געבורטסלאנד און אנגעקומען אין קאנאדא, דעם ערשטען יאהר האט ער פערבראכט אין בריטיש קאָלאמביא, געארבייט עטליכע חדשים ביי א פארמער עטליכע מאנאטען אין וואלד און אפגעשפארט אייבער פינף הונדערט דאלאר, נאר איין זאך האט איהם געפעהלט — יודישקייט.

האט ער בעשלאסען צו פאהרען קיין מאנטרעאל. אין דעם יודישען צענטער, מיט דער האפנונג, אז דא וועט ער קאנען פערווירקליכען זיין אידעאל און ווערען א יוד.

דער רב האט אויסגעהערט זיין בקשה און געזאגט אז איצט קאן ער פאר מיר גארנישט טון. ער דארף צוערשט אנפרעגע וועגען מיר אין דער אלטער היים. פאר מיר איז עס געווען נישט גוט. ווייל ס'איז געווען ערב ראש השנה און איך האב געוואלט, אז יום־טוב זאל איך שוין קאנען געהן שוהל און איך בין געווארען א יוד.

איידער איך האב מיר געיודישט, האב איך געשיקט געלד צו מיין פרוי, אז זי זאל קומען מיט די קינדער — כ'האב דאן געהאט א מיידעלע און א יונגעלע אין אוקראינע.

מיין פרוי איז אבער נישט געקומען. ווען איהרע קרובים האבען זיך דערוואוסט אז איך בין געווארען א יוד, האבען זיי איהר געשטערט זי זאל קומען צו מיר. א קאטוילישער גלח איז געקומען צו איהר און פערשוואיר'ען, אז זי זאל נישט וואוען צו פאהרען אין קאנאדא.

עטליכע חדשים שפעטער איז מיין פרוי געשטארבען, איהרע א שוועסטער האט איבערגענומען די קינדער, אבער מיין מיידעלע האט נאכדעם לאנג נישט געלעבט. ס'איז געבליבען בלויז מיין יונגעלע.

און אברהם בן אברהם ענדיגט זיין געשיכטע מיט די ווערטער:

איך בין גרייט אוועקגעבען מיין לעבען פאר מיין רעליגיע, פאר'ן אמת, איך שטרעב צו איין זאך — זעהען מיין זוהן, כ'וויל איהם מאכען פאר א יוד, איך וויל ער זאל געהן אין מיין וועג. אין דעם וועג פון אמת און יודישקייט.

ס'איז שוין פריהלינג!

קאסמעטיק מאכט שעהן און פריש!

הורט און דעטייל!
רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג

בעזוכט די איינציגע גרעסטע רענאמירטע
פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאוואדזקא 5
טעל. 175-92

בעזיצט דעם ריכטיגען אוסוואהל פון די נייעסטע פאריזער
פערפומען
ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען אז"וו
צו פאבריקס-פרייזן

מים · בטונג
Perfumerja
J. Drukier
5 ZAWADZKA 5
tel. 175-92.

פאר ענגראסיסטען
בעדייטענדער ראבאט

קאסמעטיק

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

דאס זייגערל

(ערצעהלונג)

פון ראשעל וועפרינסקי

ליזע, אן אכט־און־צוואנציג יאהריגע, שלאנקע ווייבעל איז געפאהרען בעגלייטען איהר מאן. זי האט איהם געהאלטען שטייף, אונטערן ארעם און אין איהר הארץ האט געפלאטערט די אומרוה פון צו שיידונג.

ליזע האט זיך הארציג געקושט און צושיידט מיט איהר מאן, ער איז געפאהרען קיין אויסלאנד, צוליב געשעפטען אויף א לענגערע צייט. ליזען איז דאס אפילו אביסעלע געפעלען, ווייל פאר די פינף יאהר, וואס זיי זענען פערהייראט, זענען די לעצטע צוויי־דריי יאהר געווארען אביסעל צו וואכעדיג, יעדען טאג דיזעלבע טאג־טעגליכע זאכען, די געפיהלען זענען געווארען אביסעל פערטעמפט, און ליזען פלעגט אפט ווערען לאנגווייליג, דערפאר האט איהר איצט געפרייט די צייטווייליגע צושיידונג.

ליזע האט בעשלאסען צו וואוינען דאס שטיקעלע צייט ביז איהר מאן וועט צוריקקומען מיט איהר חברטע, א יונגע פרוי אין איהרע יאהרען, מיט צוויי פיצלעך קינדער, וועלכע ליזע האט זעהר ליב געהאט, אין הויז איז געווען טומלדיג און פריהעליך. און ליזע האט זיך געפיהלט דארטען גוט און היימיש.

דער ערשטער חודש איז ביי איהר אוועק אין טומעל און אין רעש, זי איז א סך ארומגעגאנגען אין פערשידענע פלעצער, פריינט האבען זיך מיט איהר ארומגעפיהרט צו פערווילען זי, ליזע האט געזעהען א סך מענשען, געהערט א סך טומעל, איהר איז געווען נישט אומעטיג און נישט פריהליך בריף האט זי געשריבען צו איהר מאן זאכליכע און װארימע. און אזעלכע בריף האט זי פון איהם אויך געקראגען. נאר ביים אנהויב פון צווייטען חודש איז איהר מיטאמאל במאס געווארען אלץ מיט אן אנדער. און אנגעהויבען דעם מאן שרייבען ציטערדיגע, האלב־פערבענקטע בריף, ביינאכט אויפ'ן געלעגער, האט זי אנגעהויבען טראכטען פון איהר מאן. איהר האט אנגעהויבען אויספעהלען זיין נאהענטקייט, זיין ווארימקייט. זי איז געווארען אומרוהיג, און איהרע גרין־גרויע אויגען האבען פון צייט־צו־צייט גענומען אויפטאנצען פייערלעך, ווי פייער־פליגעלעך אין דער נאכט, איהר אליוו־פארביגע הויט פון פנים איז געווארען דורכזיכטיג, זי איז געווען דורכגעליכטען פון עפעס א הייסען געפיהל, ווי פון אן עלעקטרישען ליכט.

פון איהר מאן האט זי איצט אויך צוריקגעקרא א מתנה. זי האט דאס זייגערל געהאלטען אין די הענגען אומרוהיגע און פערבענקטע בריף, און א זייגערל העגט, ווי א לעבעדיגע זאך און האט זיך מיט'ן אויער צוגעהערט צום זייגערלס ווארימען קלאפען. עס האט זיך איהר געדאכט אז דאס קלאפען פון זייגערל איז א לעבעדיגער גרוס פון איהם, פון איהר מאן, ביינאכט האט זי געלייגט דאס זייגערל מיט זיך אין בעט און האט זיך צוגעהערט מיט ליבשאפט צום זייגערלס טיק־טיק־טיק און איהר איז געווען גוט צו טראכטען וועגען איהר מאן.

די בריף צווישען מאן און ווייב זענען פול געווארען מיט שארפער בענקשאפט און בעגעהר איינער צום אנדערען. ליזע האט מעהר נישט געוואלט זעהען קיין מענשען, זי האט געוואלט נאר זיין אליין. איהר איז געווען גוט און ווארעם, פון איהרע אייגענע געפיהלען. זי האט זיך ארומגעטראגען מיט איהר צארפעלדיגער ליבע צו איהר מאן, ווי מיט א זעלטענעם אוצר און איבגאנצען איז זי געווען ווי דורכגע לויכטען.

אין יענער צייט איז געקומען א גאסט אין הויז איהר חברטעס שוואגער מאריץ, ער איז געווען א יונגער בלאנדער בחור, א סטודענט, ער איז געווען מיטעלוואוקסיג, פעסט געבויט, מיט אויגען, ווי בלויע פעלד־בלימלעך, איהר חברטע האט איהר איינגערוימט אז ער איז א שריפטשטעלער. אויסגע זעהען, האט דער בחור גאר יונג, אבער זיין בעיבעהמונג איז געווען ווי פון א וועלטליכען ערפאהרענעם מענשען. ווען ליזעס חברטע האט זיי ביידען בעקענט האט ער ליזען אפגעמאסטען און אריינגעבומען זי מיט די אויגען — געוואגטע און זוכענדיגע אויגען, נאר ליזע האט איהם נישט געזעהען, נישט בעמערקט, זי איז געווען פול מיט זיך און מיט איהר מאן.

אבער אין די קומענדיגע טעג, ביים טיש, ביים עסען, האבען זיי צווישען זיך גערעדט, דער בחור האט געאטעמט מיט לעבען און מיט יוגענדליכען פייער. ליזע האט נישט ווילענדיג עטליכע מאל א הויב געטון איהר קאפ צו איהם און א קוק געטון. ער האט צוריקגעקוקט מיט זוכענדיגע, געוואגטע אויגען. אויף מארגען האבען זיי לענגער גערעדט, און ליזע האט מעהרערע מאל אויף איהם א קוק געטון. דעם בחור האט דאס אזוי געטריבען צו ליזען, אזא ראמאנטישקייט אין געווען ארום איהר פערחלומטע פערבענקטע אויגען, און א ליבע, וואס רופט, אפשר נישט איהם, נאר ער האט דערהערט דעם רוף.

עפעס א שטומע נאהענטקייט איז געווארען צווישען זיי, ער האט עטליכע מאל איהר טיף פערקוקט אין די אויגען, עס האט זיך איהר געדאכט אז זייבע אויגען זענען געווארען ווי פראגע־צייכענס — אזעלכע ציטעריגע, בלויע פראגע־צייכענס, אז ליזען האט א שווינדעל געטון אין קאפ, עפעס האט זיך א ריס געטון אין איהר און ליזע האט דערשלונגען א זיפץ.

יענע נאכט האט ליזע פערגעסען צו לעגען דעם מאנס זייגערל מיט זיך אין בעט. אויף מארגען איז זי ארומגעגאנגען אזוי ווי זי וואלט געזוכט עפעס א זאך, וואס זי האט פערלוירען, אבער ליזען האט געצויגען צו רעדען מיט'ן בחור, זי האט איהם געלאזען קוקען אין איהרע אויגען און האט אפילו געשמייכעלט צו איהם. נאר שוועד איז איהר געווארען צו בלייבען מיט זיך אליין. אזא מין איבערקעהרעניש איז געווארען אין איהרע געפיהלען.

און נאך שווערער האט איהר אנגעהויבען ווערען מיט די בריף צום מאן. זי האט נישט געקענט אנכאפען דעם פריהערדיגען טאן, אנכאפען די בענקשאפט.

ליזע איז ארומגעגאנגען א דערשלאגענע, מיט א קאלטער שרעק אין הארצען. אט ערשט איז איהר געווען אזוי גוט, זי האט געוואלט נאר איין זאך, — איהר מאן, ער זאל צוריקקומען צו איהר, און בייגען מיט זיך יענע שטונדען, וואס זענען איהר אזוי גוט בעקאנט, פון אמאל, פון ערשט נאך דער התונה און איצט — וואס וויל זי איצט? א יונגער־ווינט וועהעט אין איהר בלוט, דער יונגער מאריץ האט אנגעמאכט אזא געוויטער אין איהרע געפיהלען.

ליזע האט דערשפירט א וואקלונג, אז זי מוז זיך ראטעווען פון עפעס א געפאהר, וואס לויערט אויף איהר, זי איז געווארען זעהר דין און אפגעצעהרט און שוואך. און פערגעסענקייט האט זי אפ טער פערבראכט מיט איהם.

עס האט זיך אנגעהויבען דערנעהענטערען די צייט פון איהר מאנס צוריקקומען, ליזע האט זיך אנגעהויבען שרעקען פאר יענעם מאמענט, ווען זי וועט איהם דארפען ענטקעגענקומען. ווי אזוי וועט זי פערשטעלען איהר איצטיגע גלייכגילטיגקייט צו איהם נאכדעם ווי זי האט איהם געשריבען אזעלכע הייסע, ליבע בריף? זי מוז זיך ארויסקלייבען פון דאנען וואס שנעלער! וואס שנעלער!

מיט האסט איז ליזע אוועקגעלאפען און געדונגען א אנדער צימער'ל.

געקומען אין איהר קליינעם צימער'ל האט ליזע אוועקגעשטעלט דעם מאנס בילד אויפ'ן קליינעם טישעלע נעבען בעט, דאס זייגער'ל האט זי ארויסגענומען און האט מיט איהם געגלעט איהר באק, נאר דאס אלץ האט זי געטון מעכאניש. זי האט געוואלט צוריק אנקניפען די איבערגעריסענע בענקשאפט צום מאן. זי האט געוואלט עס זאל ווידער צוריק ווערען, ווי עס איז געווען.

זי האט זיך געלעגט שלאפען, פערלאשען דאס ליכט, איינגערעהט זיך אין די קאלדרעס, דאס זייגערל האט געקלאפט ביי איהר זייט, אמת, דאס זייגערעל האט איצט געקלאפט קאלט און פרעמד און נישט אזוי, ווי די ערשטע צייט, ווען זי האט איהם פון איהר מאן געקראגען, נאר זי האט איהם געזאררימט ביי איהר זייט. און זי האט געהאפט, אז מארגען, מארגען וועט דאס זייגערל צוריק אנהויבען ווארים צו קלאפען, און ביז איהר מאן וועט צוריק קומען, אפשר וועט נאך אלץ זיין גוט.

טאָלסטאָי'ס טאָכטער דערצעהלט דעם גאַנצען אמת וועגען טראַגישען פאַמיליען-לעבען פון איהר פאָטער

פון מ. אשעראָוויטש

אַרום טאָלסטאָי'ס טראַגישען פאַמיליען־לעבען איז שוין געשאַפען געוואָרען אַ גאַנצע ליטעראַטור. מענשען וועלכע זענען געשטאַנען נאָהענט צו דעם גרויסען שרייפטשטעלער, וועמען מ'האָט גערופען "דאָס געוויסען פון רוסלאַנד" האָבען געשריבען ביכער וועגען זיין טראַגישען פאַמיליען־לעבען, און אַ סך, פון זיי האָבען אין אַלץ בעשולדיגט זיין ווייב. מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק זענען ערשינען דריי בענדער פון דער מאַדאַם טאָלסטאָי'ס „טאָג־ביכער" און אין זיי זענען אָנגעגעבען געוואָרען פאַקטען און ס'זענען געשילדערט געוואָרען סצענעס פון וועלכע מ'קען זעהן אַז טאָלסטאָי אַליין איז אויך געווען נישט ווייניג שולדיג אין דעם וואָס זיין פאַמיליען־לעבען איז געווען אַזוי טרויעריג.

און איצט האָט טאָלסטאָי'ס יונגסטע טאָכטער די גרעפין אַלעקסאַנדראַ טאָלסטאָי אַרויסגעגעבען אַ בוך אויף ענגליש און פון דעם וואָס זי דערצעהלט אין איהר בוך, קומט אויס, אַז שולדיג כמעט אין אַלץ איז געווען די מאַדאַם טאָלסטאָי.

אַלעקסאַנדראַ איז צום פאָטער געווען צוגעבונדען מעהר ווי צו דער מוטער. זי האָט דעם פאָטער מעהר ליב געהאַט, און זי האָט אין איהם געזעהען נישט נאָר דעם גרויסען קינסטלער און דעם גרויסען מענשען, נאָר אויך דעם מאַרטירער, וואָס ראַנגעלט זיך מיט די אומשטענדען, אין וועלכע דאָס לעבען האָט איהם אַריינגעפּלאָנטערט — אומשטענדען, וואָס שטימען אינגאַנצען נישט מיט זיינע אידעען, מיט זיינע פּרינציפּען און מיט זיינע געפיהלען.

די טאָכטער שרייבט וועגען איהר גרויסען פאָטער מיט אַ סך ליבע און אַכטונג, וועגען דער מוטער אָבער, שרייבט זי אַנדערש ; זי בעשולדיגט זי אין אַ סך זאַכען, זי שטעלט זי אַרויס ווי אַ היסטערישע פרוי, זי דערצעהלט ווי זי האָט זעהר אָפט געהאַנדעלט אַזוי אַז מ'קאָן מיינען אַז זי איז נישט אינגאַנצען ביים קלאָרען פערשטאַנד, זי פערזיכערט אָבער, אַז נישט קוקענדיג דערויף, האָט זי דאָך ליב געהאַט די מוטער, זי האָט אָבער נישט געקענט צוזעהען ווי זי מוטשעט דעם טאַטען, ווי זי דערגעהט איהם די יאָהרען און ווי זי האַנדעלט אַלץ אַזוי, אַז ער זאָל נישט קענען זיין רוהיג.

פון דעם וואָס די טאָכטער דערצעהלט איז קלאָר אַז טאָלסטאָי'ס פאַמיליען־לעבען איז געווען נאָך אַ סך ערגער ווי אַ גהינום, דער גרויסער רוסישער שריפטשטעלער האָט ביי זיך אין דער היים כמעט קיין איין טאָג נישט געהאַט קיין רוהיגען, מ'האָט זיך אין הויז שטענדיג אַרומגעריסען, נישט נאָר איבער וויכטיגע זאַכען, נאָר אויך איבער קלייניגקייטען.

סאָפיע אַנדרעיעוונאַ ,טאָלסטאָי'ס ווייב, האָט נישט ליב געהאַט די מענשען וואָס קומען צו איהר מאַן און פערגעטערען איהם; זי האָט אויך נישט ליב געהאַט די קינדער וועלכע האָבען איהם ליב געהאַט און וועלכע האָבען געהאַלטען מיט איהם; צו אַלעקסאַנדראַן, די פערפאַסערין פון בוך האָט זי אָפען אַרויסגעוויזען שנאה דערפאַר וואָס זי האָט געהאַלטען מיט'ן טאַטען .און איינמאָל האָט זי פון דער וואַנט אַרונטערגעריסען אַלעקסאַנדראַס פּאָרטרעט און האָט אויפגעהאָנגען איהר אייגען בילד.

זי האָט אויך דאַן אַרונטערגעריסען פון דער וואַנט דעם פּאָרטרעט פון טאָלסטאָי'ס נאָהענטסטען פריינד, טשערטקאָוו.

איהם, טשערטקאָוו'ן האָט זי שרעקליך פיינט געהאַט, און אַלעמאָל ווען ער איז געקומען האָט זי געקוקט אויף איהם בייז, זי איז אויך געווען איפערזיכטיג און ס'האָט זיך איהר אַלץ געדוכט אַז ער נעמט ביי איהר צו דעם מאַן, און ס'האָט ביי איהר נישט אויסגעמאַכט ווי טון אַזאַ זאַך, ווי שטעהן אונטער דער טיר און זיך צוהערען ווען טאָלסטאָי און טשערטקאָוו האָבען צווישען זיך גערעדט אין אַ בעזונדער צימער.

אין איהר שנאה צו טשערטקאָוו'ן איז זי געגאַנגען אַזוי ווייט אַז עס איז ביי איהר געווען רעכט זיך צו ווענדען צו דער מאַכט מיט אַ בקשה אַז מען זאָל איהם אַרויסשיקען פון טולער גובערניע, כדי ער זאָל נישט האָבען די מעגליכקייט צו זיין נאָהענט לעבען טאָלסטאָי'ען.

עס איז ביי איהר אויך געווען רעכט זיך צו ווענדען צו דער מאַכט מיט אַ בקשה, מען זאָל אַריינשיקען מיליטער צו בעוואַכען דעם מאַיאָנטעק ווען עס זענען אין 1905 געווען פּויערים־בונטען אין די רוסישע דערפער.

אַפילו דאַן, ווען מען האָט שוין פון אַנדערע פּריצישע מאַיאָנטקעס צוגענומען די מיליטערישע וואַך, זענען אין יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ נאָך אַלץ געווען „סטראַזשניקעס" ווייל סאָפיע אַנדרעיעוונאַ האָט אַזוי געוואָלט, און דאָס האָט טאָלסטאָי'ען שטאַרק וועה געטון און געקרענקט ,ווייל דאָס איז געווען געגען זיינע אידעען און געגען זיינע פּרינציפּען.

דער מענש, וואָס איז געווען געגען יעדער שטאַנד, געגען מאַכט, האָט געמוזט צוזעהן ווי זיין מאַיאָנטעק ווערט בעשיצט פון אַ בוואָפענטער מאַכט און ער האָט זיך גאָרנישט געקענט העלפען, ווייל געפיהרט דעם מאַיאָנטעק האָט זי, נישט ער.

אויף דער גאַנצער וועלט האָט מען פון טאָלסטאָי'ן גערעדט ווי וועגען דעם גרויסען קינסטלער און גרויסען נביא; די גאַנצע וועלט האָט זיך צוגעהערט צו יעדען וואָרט, וואָס ער האָט אַרויסגעזאָגט: אומעטום האָט מען מיט גרויס אינטערעס געלייענט זיינע ווערק — און ביי זיך אין דער היים האָבען די אייגענע קינדער זיינע געקוקט אויף איהם ווי אויף אַ משוגענעם, ווי אויף אַנ'אַלטען עובר בטל, וואָס ווייסט גלאַט נישט אויף וואָס פאַר אַ וועלט ער איז...

אין דעם איז געווען אַ טראַגעדיע, אַ גרויסע טראַגעדיע, וואָס וואָלט געקענט געשילדערט ווערען טאַקע נאָר פון אַזאַ גרויסען קינסטלער ווי טאָלסטאָי איז געווען.

זיין טאָכטער אַלעקסאַנדראַ דערצעהלט אין איהר בוך אַז איינמאָל האָט טאָלסטאָי זיך דערוואוסט אַז זיינער אַ זוהן, וועלכער האָט שטענדיג געהאַלטען מיט דער מאַמען, האָט איהם אָנגערופען „פּאַסקודנער מענש", דאָס האָט איהם פערשאַפט אַ סך עגמת נפש און ער האָט זיך שטאַרק געערגערט איבער דעם.

האָט אַלעקסאַנדראַ איינמאָל דעם ברודער געזאָגט מוסר פאַר וואָס ער האָט זיך אַזוי נישט שעהן אויסגעדריקט וועגען טאַטען, און דאַן האָט דער ברודער געענטפערט אַזוי:

— עס פערדריסט מיך ווירקליך, וואָס איך האָב איהם פערשאַפט עגמת נפש דערמיט עס טוט מיר אָבער הנאה וואָס ער ווייסט נישט דעם גאַנצען אמת דער אמת איז, אַז איך האָב זיך וועגען איהם אויסגעדריקט נאָך שאַרפער ,איך האָב איהם אָנגערופען מיט נאָך אַנ'ערגערען נאָמען ווי „פּאַסקודנער מענש".

ביי אַנ'אַנדער געלעגענהייט האָט אַ ברודער פאָרגעוואָרפען אַלעקסאַנדראַן פאַרוואָס זי גיט אָפּ אַזוי פיל צייט דעם טאַטען, ער האָט איהר געזאָגט:

— וואָס זיצטו שטענדיג דאָרט, מיט דעם משוגענעם טאַטען דיינעם ?!

אָט אַזוי האָבען דאָס אייגענע קינדער גערעדט וועגען זייער גרויסען טאַטען, וועגען לעוו טאָלסטאָי, וועמען אַ וועלט אַ גאַנצע האָט פערגעטערט!

סאָפיע אַנדרעיעוונאַ האָט שטענדיג אַלץ מורא חלילה בלייבען אָהן מיטלען צום לעבען, כאָטש עס איז נישט געווען קיין גרונד פאַר אַזאַ מורא, און ווען זי האָט זיך דערוואוסט אַז טאָלסטאָי האָט אָנגעשריבען אַ צוואה, אין וועלכער ער לאָזט איבער אַ טייל פון זיינע ווערק פאַר'ן פאָלק, מען זאָל זיי אַרויסגעבען נישט צוליב פערדינסטען האָט זי גענומען קעהרען וועלטען, געמאַכט סקאַנדאַלען און סצענעס, און עס איז ביי איהר אויך געווען רעכט צו מאַכען היסטערישע אָנשטעלען, אַז אָט־אָט וועט זי בעגעהען זעלבסטמאָרד.

עטליכע מאָל האָט זי געסטראַשעט אַז אָט געהט זי זיך אַרונטערוואַרפען אין וואַסער אַריין, אָט וועט זי זיך אַרויסוואַרפען דורכ'ן פענסטער, אָט וועט זי זיך סמען, און דאָס האָט דעם אַלטען טאָלסטאָי'ען אַזוי צודרודערט און צושרויפט, אַז ער האָט קיין נעכט נישט געקענט שלאָפען, ער איז קראַנק געוואָרען איבער דעם און זעהר אָפט האָט ער געוויינט ווי אַ קליין קינד.

זי האָט שפּעט אין דער נאַכט, ווען טאָלסטאָי איז שוין געשלאָפען געקענט אַריינלויפען צו איהם אין צימער און אָנהויבען שרייען פאַר וואָס ער בעהאַלט פאַר איהר דעם „טאָג־בוך" וואָס ער שרייבט; אַ פּאָר שטונדען האָט זי אַזוי געקענט טענה'ן, און נאָכדעם איז זי אַוועק אַ בייזע און שפּעטער איז זי ווידער געקומען, איהם אויפגעוועקט און געבעטען ער זאָל איהר פערגעבען.

אַרום דעם „טאָג־בוך" וואָס טאָלסטאָי האָט געשריבען שטיל־הייט, אין געהיים, זענען אין הויז פאָרגעקומען אַ סך סצענעס און סקאַנדאַלען ,סאָפיע אַנדרעיעוונאַ האָט אַלץ מורא געהאַט אַז אין'ם „טאָג בוך" שרייבט ער וועגען איהר שלעכטס, און זי האָט נישט געוואָלט אַז די שפּעטערדיגע דורות זאָלען וועגען איהר האָבען אַ שלעכטע מיינונג.

עס איז געווען אַ קאַמף פאַר דער געזעלשאַפטליכער מיינונג פון די שפּעטערדיגע דורות.

צו דער שטענדיגער אַמפּעריי איבער'ן היינט, איז נאָך צוגעקומען די רייסעריי איבער'ן מאָרגען...

איהר, דער מאַדאַם טאָלסטאָי, איז דאָס געגאַנגען אין לעבען, אַז די שפּעטערדיגע דורות זאָלען וועגען איהר האָבען אַ גוטע מיינונג, נישט קיין שלעכטע, און זי האָט דערביי געוואָלט וויסען וואָס טאָלסטאָי שרייבט וועגען איהר אין זיין „טאָג־בוך"; און כאָטש ער האָט זי פערזיכערט אַז ער שרייבט וועגען איהר נישט קיין שלעכטס, האָט זי דאָס איהם נישט געגלויבט; זי האָט דווקאָ מיט די אייגענע אויגען געוואָלט זעהען וואָס ער שרייבט וועגען איהר, און דאָס האָט ער נישט געוואָלט.

די בעציהונגען צווישען זיי זענען געווען אַ זעלכע אַז ער האָט נישט געקענט וועלען, אַז זי זאָל לייענען זיין אינטימען „טאָג־בוך".

ביי אַנדערע געלעגענהייטען ווען ס'האָט זיך נישט געהאַנדעלט וועגען דעם אינטימען „טאָג־בוך" האָט טאָלסטאָי איהר אָפט נאָכגעגעבען, און דאָס איז נישט געווען דערפאַר וואָס ער האָט איינגעזעהען אַז זי איז גערעכט, נאָר פשוט דערפאַר וואָס ער איז שוין געווען מיד פון די רייסערייען און געוואָלט אַז ס'זאָל שוין נעהמען אַ סוף.

זי האָט דאָס אָבער אויסגעטייטשט אויף איהר שטייגער; ביי איהר איז אויסגעקומען אַז ער האָט דאָס איינגעשטימט מיט איהר. און זי האָט דאָס שפּעטער אויסגענוצט געגען איהם.

אין אַ בריף, וואָס ער האָט איהר איינמאָל אָנגעשריבען דירעקט ער אויס די גאַנצע טראַגעדיע פון זיין פאַמיליען־לעבען. ער פערזיכערט איהר אין דעם בריף, אַז ער האָט זי ליב, אַז ער האָט זי אַלעמאָל ליב געהאַט. „אָבער, — שרייבט ער — דו ווילסט נישט פערשטעהן אַז אידעאיש זענען מיר ביידע צוויי בעזונדערע וועלטען".

זי איהם האָט אויך ליב געהאַט, דאָס איז קלאָר אַפילו פון דעם, וואָס אַלעקסאַנדראַ טאָלסטאָי דערצעהלט אין איהר בוך. אָבער ווייל זי איז אידעאיש געווען אַנ'אַנדער וועלט האָט זי געמוזט האַנדלען אַזוי, אַז צווישען איהר און טאָלסטאָי'ען זאָל אַוועקגעשטעלט ווערען אַ דיקע וואַנט, אַ כינעזישע וואַנט וואָס מען קען נישט צושטערען.

וואָס ביי איהם איז געווען הייליג, איז ביי איהר געווען משוגעת, און וואָס ביי איהר איז געווען וויכטיג איז ביי איהם געווען אַ קלייניגקייט, פון וואָס מען דאַרף נישט מאַכען קיין וועזען.

און אַזוי האָט מען אָפּגעלעבט ניין־און־פערציג יאָהר צוזאַמען — אָפּגעלעבט אין אַ גהינום.

און ווען טאָלסטאָי איז אין דער עלטער פון צוויי און אַכציג יאָהר סוף־כל־סוף אַנטלאָפען פון דער היים און איז געשטאָרבען אין דער פרעמד אין אַ פערוואָרפען דערפעל, האָט ער פאַר זיין טויט אָנגעזאָגט, אַז מען זאָל „זי" צו איהם נישט צולאָזען. ער וויל „זי" נישט זעהען איידער ער שטאַרבט.

קען נאָך זיין אַ גרעסערע טראַגעדיע אין דעם לעבען פון מאַן און ווייב, וועלכע האָבען אַ קנאַפען האַלבען יאָהרהונדערט אָפּגעלעבט צוזאַמען?

די טראַגעדיע איז געווען נישט נאָר טאָלסטאָי'ס, נאָר אויך סאָפיאַ אַנדרעיעוונאַס. פון דעם וואָס זי האָט אַליין געשריבען אין איהרע „טאָג־ביכער" און אויך פון דעם וואָס אַנדערע האָבען געשריבען, אַפילו די, וואָס זענען געגען איהר, זעהט מען, אַז נאָך אַלעמען איז זי געווען נישט נאָר אַנ'אינטערעסאַנטע פרוי, נאָר טאַקע אַ גרויסער מענש אויך, עס איז נישט אַזוי לייכט צו זיין די ווייב פון אַזאַ גרויסען מענשען ווי טאָלסטאָי איז געווען. ספּעציעל שווער איז דאָס ווען מען איז אַליין אויך עפּעס...

אַ פרוי, וואָס האָט נישט אַליין קיין אייגענע אינדיווידואַליטעט, וואָלט אפשר געווען גליקליך צו זיין די ווייב פון אַזאַ גרויסען מענשען ווי טאָלסטאָי איז געווען. אָבער אַ פרוי מיט אַנ'אייגענער אינדיווידואַליטעט, מיט אַנ'אייגענעם שטאַרקען ווילען, קען נישט זיין אינגאַנצען גליקליך מיט אַזאַ מאַן.

דאָס איז אין אַ געוויסען זין געווען אַ ביטערער קאַמף צווישען צוויי גרויסע פערזענליכקייטען וועלכע זענען צופעליג געווען מאַן און ווייב.

דאָס שלעכטע וואָס סאָפיע אַנדרעיעוונאַ האָט געטון טאָלסטאָי'ען, איז שטענדיג שווער געלעגען אויף איהר געוויסען, און האָט זי נישט געלאָזט רוהען, און פאַר'ן טויט האָט זי דאָס דערמאָנט, זי האָט געזאָגט:

„איך ווייס אַז איך בין געווען אַ סך שולדיג אין זיין טויט. איך האָב איהם אָבער שטענדיג זעהר ליב געהאַט און איך בין איהם אַלע יאָהרען געווען געטריי".

Dr. med. **H.LUBICZ**

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צענעלניאַנא 7, טעל. 141-32.

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוועָנד, זונטאָג פון 9-11 בייטאָג.

אַ שלים־מזל / (שטיפּעריי) פון ב. קאָווינער

בעקלאָגט זיך פאַר מיר אַ בעקאַנטער:

יאָ, איך בין געווען און איך בין און איך וועל בלייבען אַ שלימזל.

איך קום אַרויס פון אַזאַ משפחה, קום איך אַרויס.

מיינע זיידעס, און עלטער־עלטער זיידעס און מיין פאָטער איך און מיר צו לענגערע יאָהר זענען אויך געווען שלימזל.

אַלץ געהט ביי אונז, ווי מען זאָגט, מיט די פוטער אַראָפּ.

איך געדענק ווי מיין טאַטע האָט דערצעהלט, אַז איידער איך בין געבוירען געוואָרען איז ער געווען רייך און געהאַט אַנ'אייגען הויז און אַ קאַרעטע מיט צוויי שוואַרצע פערד און דריי שעהנע דינסטען; און ווי נאָר איך בין געבוירען געוואָרען, האָט ער אַלץ פערלוירען.

צו אַלע קינדער האָט ער געהאַלטען אַנ'אַם, און מיך האָט מיין מוטער געראַפּט זויגען,

זענען טאַקע די עלטערע ברידער און שוועסטער מיינע געזונט ווי די דעמבעס און איך בין שוואַך ווי אַ פליג.

איך געדענק אויך ווען איך בין אַלט געוואָרען זעקס יאָהר און גענומען געהען אין חדר, בין איך געראָד אַריינגעפאַלען צו אַזאַ מלמד, וואָס רייסט אַרויס שטיקער פלייש פון זיינע תלמידים, נישט קיין מלמד איז ער געווען, נאָר אַ גזלן, אַ מערדער, אַ היצעל.

און ווען מען האָט אָנגעהויבען לערנען מיט אונז חומש, האָבען אַלע מיינע חברים באַלד איבערגענומען די תורה, נאָר איך נישט.

מיין מוח'ל האָט עס נישט געקאָנט בענעהמען; ס'איז געווען צו שווער פאַר מיר.

און טאַמער האָט מען געוואָלט פערהערען אַ קינד האָט דער רבי דווקא מיך אויסגעקליבען, דווקאָ מיך, ווייל איך קען נישט.

אַ שלימזל.

און ווען איך האָב אַביסעל שפּעטער גענומען זינגען ביי אַ חזן, האָב איך די גאַנצע וואָך געהאַט אַ פיין שטימעלע, נאָר ווען עס איז געקומען אַ שבת, אַ יום־טוב, אָדער ראש־השנה און יום־כפור, בין איך געווען הייזעריג ווי די וואָגט.

דאָס אייגענע איז געווען ווען מיין טאַטע דאָט זיך געכאַפּט אַז אין מיר ליגט בעהאַלטען אַ גרויסער טאַלאַנט צו מוזיק, האָט ער געוואָלט מיר לאָזען לערנען פידעל־שפּילען.

האָט ער, ראשית אָפּגעקויפט ערגעץ אַנ'אַלטען פידעל ,אָהן אַ סמיטשיק, איז דער פידעל געהאַנגען אויף דער וואַנט אַזוי לאַנג ביז אַ גוי האָט איהם אָפּגעקויפט פאַר אַנדערהאַלבען גולדען.

האָט דער טאַטע פאַר דעם געלט אָפּגעקויפט ביי אַ ציגיינער אַנ'אַלטען סמיטשיק.

האָב איך געהאַט אַ סמיטשיק אָהן אַ פידעל, דערנאָך האָט דער טאַטע פערקויפט דעם סמיטשיק צו אַנ'אַנדער ציגיינער פאַר צוויי גילדען און אָפּגעקויפט ערגעץ אַ פידעל פאַר צוויי מיט אַ האַלבען גילדען.

אַ פידעל אַליין, אָהן אַ סמיטשיק.

ביידע זאַכען אינאיינעם האָב איך קיין מאָל נישט געהאַט.

און איך האָב טאַקע קיינמאָל נישט גענומען קיין לעקציעס אויף פידעל.

און ווען איך בין עלטער געוואָרען האָבען שדכנים מיר גענומען רעדען אַ שידוך. האָב איך זיי געזאָגט אַז איך וויל אַ שעהנע, יונגע, אַ קלוגע, אַ רייכע מיידעל, און זי זאָל זיין אַ יתומה, נישט קיין טאַטען, נישט קיין מאַמען זאָל זי האָבען.

איך וויל נישט האָבען קיין שווער און קיין שוויגער, האָב איך ערקלערט די שדכנים.

האָבען אַלע שדכנים פון לאַנד געאַרבייט מיט די זייטען און קיינעם פון זיי איז נישט געלונגען צו קריגען דאָס ריכטיגע מיידעל פאַר מיר.

איז זי געווען יונג, איז זי נישט געווען קיין שעהנע; איז זי געווען שעהן, איז זי געווען אָרעם; האָט זי געהאַט געלד איז זי געווען אַ נאַר; איז זי געווען נישט קיין נאַר, איז זי געווען אַלט און קראַנק; איז זי געווען געזונט און שטאַרק האָט זי געהאַט אַ טאַטען מיט אַ מאַמען, און טאָמער האָב איך שוין בעקומען איינע אַ שעהנע און אַ יונגע און אַ רייכע און אַ קלוגע, האָט זי מיך נישט געוואָלט.

בין איך טאַקע אַריינגעפאַלען גאַנץ גוט מיט מיין הייראַט, זעהענדיג, אַז עס מאַכט זיך מיר נישט דאָס ריכטיגע מיידעל בין איך געוואָרען אין כעס, און חתונה געהאַט מיט אַנ'אַלמנה, וואָס איז נישט שעהן, נישט געזונט, נישט קלוג, און נישט רייך, מיט דריי קליינע קינדער און מיט אַנ'אַלטער מוטער.

מיינע גליקען !

וואָלט איך שוין, ווי עס איז, געווען צופרידען איז אָבער די צרה, וואָס זי, מיין ווייב, שיקט מיך אַרבייטען.

אין אַזאַ צייט ווען דרייסיג מיליאָן מענשען, יונגערע און שטאַרקערע פאַר מיר, האָבען נישט קיין אַרבייט, זאָל איך איהר געהן אַרבייטען !

בין איך טאַקע אויף גרויסע צרות.

איך האָב נישט אויף ברויט, אויף דירה־געלט ; איך האָב נישט וואָס אָנצוטון. קיין פּילע אויסשטייער האָב איך נאָך קיינמאָל נישט געהאַט זינט איך געדענק זיך, און איך געדענק זיך שוין זעהר לאַנג, זינט איך בין אַלט געווען דריי יאָהר, און איצט בין איך פערציג יאָהר אַלט.

האָב איך אַנ'אַנצוג, פעהלט מיר אויס אַ מאַנטעל. האָב איך אַ מאַנטעל האָב איך נישט קיין שיך. האָב איך שיך, האָב איך נישט קיין היטעל; האָב איך אַ היטעל, האָב איך נישט קיין העמד, האָב איך שוין אַ העמד איז נישטאָ קיין קראַוואַטעל.

אָט אַזוי ווי איהר העט, קען איך קיינמאָל נישט צוזאַמענשלעפּען אַלע זאַכען מיט אַמאָל.

עפּעס מוז אויספעהלען.

וואָס טויג איך מעהר? אָט האָב איך אָפּגעמאַכט מיט מיין פרוי, אַז מיר זאָלען זיך גט'ען.

טאַקע אין דער אמת'ן, ווי לאַנג דאַרף עס אַ פרוי מיט קינדער הונגערען און ליידען נויט און גלאַט אַזוי האָבען צרות ?

דאַרף מען זיך, הייסט עס, גט'ען און זיין פרייע מענשען.

זענען מיר ביידע איינפערשטאַנען, בלויז געלט דאַרפען מיר האָבען צום גט.

בלייבט, מיר זאָלען באָרגען און לייען און זעהן צונויפשלעפען די פּאָר דאָלער וואָס דער גט דאַרף קאָסטען.

זי לויפט אַרום צווישען איהרע בעקאַנטע:

איך — צווישען מיינע. מיר כאַפּען צו צענ'עלעך, צו פינפערלעך, צו דריי'עלעך און אָט האָבען מיר שוין דריי הונדערט מיט פופציג דאָלאַטעס געלד, איז דאָך דאַכט זיך, גוט און פיין און וואויל, טויג עס ערשט נישט. איז פונקט דעמאָלט רוקט זיך אונטער אַ קימפּעט... און דווקאָ אַ צווילינג, און דווקאָ צוויי יונגלעך, און דווקאָ געזונטע, שעהנע קינדערלעך ווי גאָלד.

האָט די קימפּעט מיט די צוויי ברית'ן אויפגעגעסען די פּאָר דאָלאַטעס און פון'ם גט איז גאָרנישט געוואָרען.

אָט האָט איהר אייך מיינע גרויסע גליקען! אַז מען רעדט פון אַ שלימזל איז דאָך נישט שייך!

וואָלט שוין אפשר די קימפּעט אויך נישט געווען קיין אָפּהאַלט, איז מיר אָבער איינגעפאַלען אַ נאָמען צו געבען דעם צווילינג נאָך איהר פאָטער און נאָך מיין פאָטער, איין יונגעלע הייסט מאַטעס אָשער און דאָס צווייטע הייסט ברוך מרדכי.

מאַטעס אָשער איז אַ נאָמען נאָך מיין פאָטער און ברוך מרדכי נאָך איהר פאָטער.

און איבערלאָזען צוויי טאַטעס און זיך גט'ען קענען מיר נישט.

וואוינען מיר דערווייל צוזאַמען און מיר קוועלען פון אונזערע טאַטעס.

איצט בין איך פערטיג, אויב עס פעהלט אייך אויס אַ טעמע מעגט איהר מיך בעשרייבען, איך בין דאָס ווערט, איך בין אַ שלימזל

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 23 כז ניסן תרצ"ג

אפריל

זון-אויפגאנג 4.22
זון-אונטערגאנג 6.47

פון האנדעלס-געריכט

ליקווידירט דעם אופאדלאשטש פון „י. מ. בהאריער"

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון הערשעל און שלמה אסטראוויטש (קילינסקא 40), האט דאס געריכט אפגעזאגט צו געבען א גלייט.

די אפאזיציע געגען אופאדלאשטש וועט בקרוב בעטראכט ווערן דורכ'ן געריכט.

* * *

מחמת דעם, וואס די פירמע יחיאל מאיר בהאריער (פעטריק. 18) האט זיך נישט געקענט אויסגלייכען מיט די קרעדיטארען, און צוליב דער ליקווידאציע פון דער אופאדלאשטש-מאסע, איז דער אופאדלאשטש אויפגעהויבען געווארען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון אברהם שפייזער (נאוואמייעסקא 13), האט דאס געריכט נאמינירט אלס סינדיק אדוו. האליצקי.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע אהאלף ספיידעל (קאפעדניקא 53) האט דאס געריכט געגעבען א צוגאב-טערמין פון א חודש, אויף אנצומעלדען די חובות.

* * *

ס'איז ארויס פון דרוק א ביכעל א. ט. „זאמלונג פון אופאדלאשטשען און געריכט-באדזורען" בעאַרבייט דורכ'ן לייטער פון סעקרעטאריאט פון האנדעלס געריכט אין לאדז ה' טשיכאצקי און סעקרעטאר ביעקאווסקי.

דאס בוך ענטהאלט אן אויסצוג פון אלע אופאדלאשטשען און געריכט-באדזורען, וואס זיינען פארעפענטליכט געווארען פון 1-טען יאנואר 1925 ביז'ן 31-טען מערץ 1933 אין לאדז, לאסק, לענטשיץ און בזשעזשין. דעציזיעס וועגען אפעלאציעס אין אפעלאציע-געריכט און פון העכסטען געריכט אין ווארשא.

דאס בוך איז צו בעקומען אין לאדזער קרייז-געריכט און אין אלע בוכהאנדלונגען.

אפיציעלער קאמוניקאט

אדמיניסטראטיוו בעשטראפט מיט 7 טעג און מיט 2 חדשים ארעסט

פאר'ן שטערען די עפענטליכע רוה דורכ'ן אויסהאקען שויבען, ארויסרופען א צוזאמענלויף, א גאנסען-געשלעג א. א. איבערשרייטונגען, זיינען בעשטראפט געווארען דורכ'ן סטאראסטע-געריכט, לויטן פאראגראף 28 וועגען רעכט פון איבערשרייטונגען פאלגענדע פערזאנען:

יוזעף יעזשערסקי (48 יאהר אלט — ראקיטשינער גאס 13) אויף 7 טעג אומבעדינגטען ארעסט פראנציזשעק יאבלאנסקי (45 יאהר אלט — ביזקא 4) אויף 7 טעג אומבעדינגטען ארעסט; ברוך לעווקאוויטש (48 יאהר אלט, גראסמאנא-גאס 5) 2 חדשים אומבעדינגטען ארעסט; פיוועל זענדער (15 יאהר אלט) 2 חדשים אומבעדינגטען ארעסט; באלעסלאוו דראזשדזש (25 יאהר אלט, פון דארף סטאקי) 7 טעג אומבעדינגטען ארעסט, און גרשון זוקין (24 יאהר אלט, מאגיסטראצקא 25) אויף 2 חדשים ארעסט.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט די דאנערשטאדיגע גאסען-געשעהענישען, וואס זיינען פארגעקומען אויף די גאסען: אל. קאשטשושקי, 6-טער שערפיען, אבדזשעאי, זשורדלאווע, זענען דורך דער לאדזער סטאראסטווע לויט ארט. 28 פאר שטערען די עפענטליכע רוה דורך אויסהאקען שויבען און ווארפען שטיינער פער-משפט געווארען פאלגענדע פערזאנען:

דער 18 יעהריגער פעליקס יעשינאווסקי (ספאנא 2), דער 23 יעהריגער עדמונד ווישניעווסקי (ספארנא 4) אויף 6 וואכען ארעסט. מיעטשיסלאוו בוקאווסקי (גלובנא 42), יאן פאוועלטשיק (6-טער שערפיען 94). איגנאץ גערבאווסקי (6-טער שערפיען 96), וואצלאוו סטעמפניעווסקי (לעשנא 44), סטעפאן אבארא (זשעראמסקא 49) צו 4 וואכען ארעסט און טאדעאוש קבאפ (סרעבזשינסקא 13) אויף 2 וואכען ארעסט.

מארד אין צענטער שטאט

געפונען א דערהרג'עטע אויף וואלטשאנסקא 62

אויף וואלטשאנסקא 62 האט מען עהערנעכטען אין געזעלב פון אלטע מאשינען, וואס געהער צום 54-יעהריגען כריסטיאן שינדלער, געפונען שינדלער'ן גופא א דערשאסענעם.

פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז דער מארדער האט פאר'ן טויט געמוזט פיהרען א ערביטערטען קאמף מיט'ן אנפאלער, ווי אויך, אז דער ציל פון מארד איז געווען — רויב.

מען האט דעם טויטען קערפער פון כריסטיאן שינדלער'ן אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

צווישען די שכנים גייען אום פערשידענע קלאנגען וועגען מארד.

שינדלער איז זיך פונאנדערגעגאנגען מיט זיין פרוי מיט א גט 7 יאהר צוריק, און א צווייט מאל האט ער נישט חתונה געהאט. די אויספארשונג דויערט, און די ביז-איצטיגע רעזולטאטען ווערען בעהאלטען אין שטרענגער געהיימניש.

מ'האלט זיך נישט ביים אפמאך

ארבייטער ווארפען די ארבייט אין די פאבריקען

(2) אין שייכות דערמיט, וואס דער סעזאן אין דער טעקסטיל-בראנזשע ענדיגט זיך, איז עס די לעצטע וואכען א גאנץ אפטע דערשיינונג, אז די פאבריקאנטען האלטען זיך נישט ביי דעם לוין-טאריף, וואס איז בעשטימט געווארען נאכ'ן שטרייק, און צאהלען אויס די ארבייטער „לויטן אייגענעם איינזעהן".

עס איז א זעלבסטפערשטענדליכע זאך, אז די ארבייטער זיינען דערפון שטארק אנצופרידען און אין פיל פאלען ווארפען זיי די ארבייט.

אזוי האבען די ארבייטער נעכטען אויך געווארפען די ארבייט אין אנ'אפטיילונג פון ציטינגאנס פאבריק,

בכדי אויסצומיידען אנ'אלגעמיינעם שטרייק, וואס וואלט איצט בעווען זעהר נישט גינסטיג פאר די ארבייטער, איז נעכטען אין וואיעוואדען-אמט פארגעקומען א קאנפערענץ מיטן אנטייל פון קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר ה' וואיטקעוויטש, וועגען דעם ווי אזוי צו רעאגירען אויף דער האנדלונג פון די פאבריקאנטען.

אין דער נייער זייד-אפרעטור

זאלען ארבייטען 5,000 ארבייטער

(2) ווי בעקאנט, האט מען אין פאריגען יאהר אנגעהויבען צו בויען א זייד-אפרעטור אין ראקיטשיע.

איצט האלט מען שוין ביים פערענדיגען דעם בנין און די איינריכטונגען.

די נייע פאבריק זאל געבען בעשעפטיגונג אנ'ערך 5,000 ארבייטער.

וועגען קרעדיטען פאר די סעזאן-ארבייטער

(2) עהערנעכטען איז געווען אין ווארשא דער לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק, וואו ער האט אינטערווענירט ביי דער צענטראל-מאכט וועגען קרעדיטען פאר די היגע סעזאן-ארבייטען.

דינסטאג זאל וועגען דעם זעלבען ענין ארויספאהרען קיין ווארשא דער שטאט-פרעזידענט, ה' זשעמיענצקי.

קאנקורס אויף מורי-הוראות

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג איז בעשלאסען געווארען אויסצושרייבען א קאנקורס אויף די אמטען פון מורי-הוראות אין לאדז.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו דעלעגירען דעם פרעזעס מינצבערג אויף דעם צוזאמענפאהר פון די בויקאט-קאמיטעטען געגען דייטשלאנד, וואס קומט היינט פאר אין ווארשא.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קרענקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

סאוויעטישע דעלעגאציעס אין לאדז

(אג) ווי בעוואוסט האט מיט א צייט צוריק געווייזט אין סאוויעט-רוסלאנד א דעלעגאציע פון פוילישע אינדוסטריעלער, וואס האט בעזוכט די הויפט-צענטרען פון דער סאוויעטישער אינדוסטריע.

אין שייכות דערמיט האט דער פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן אין ווארשא ארויסגעשיקט קיין מאסקווע אנ'איינלאדונג און דעם 29 ד. ח. וועט קומען קיין פוילען א סאוויעטישע דעלעגאציע פון 5 אדער 6 פערזאן. וואס וועט בעזוכען א רייהע שטעט אין פוילען און דעם 5 מאי וועט די דעלעגאציע אויך קומען קיין לאדז.

הגם די רייזע טראגט דעם כאראקטער נאר פון א העפליכקייטס-וויזיט, דארף מען אבער ערווארטען, נעהמענדיג אין אכט דעם צוזאמענשטעל פון דער דעלעגאציע, אז מצד די לאדזער אינדוסטריעלער וועט מיט דער דעלעגאציע אונטערגענומען ווערען אונטערהאנדלונגען וועגען שליסען עווענטועלע טראנזאקציעס.

עס דארף בעטאנט ווערען, אז צווישען אנדערע קומען צופאהרען קיין פוילען די הערען טאמארין, וועלכער האט ביז איצט געפיהרט אלע אונטערהאנדלונגען מיט דער לאדזער אינדוסטריע ווי אויך באיעוו — דער וויצע-קאמיסאר פאר האנדעל אין סאוויעט-רוסלאנד.

דעם ערשטען מאי ענדיגט זיך דער טערמין

פון אפגעבען זעזנאניעס וועגען הכנסה שטייער

(אג) דער טערמין פון אפגעבען זעזנאניעס וועגען הכנסה-שטייער אויפן יאהר 1933 פליסט אפ דעם 1-טען מאי. אונטערגעהמונגען, וואס פיהרען ריכטיגע האנדעלס ביכער קענען זיך בעמיהען וועגען פערלענגערען דעם דאזיגען טערמין.

גלייכצייטיג מיטן אפגעבען די זעזנאניעס דארף מען איינצאהלען א העלפט פון שטייער צוזאמען מיט א העלפט פון דעם קריזיס-צוגאב-אפצאהל.

פון דאלאר-צענניק אויפן זלאטי-צענניק

זענען איבערגעגאנגען די באנוועל-שפינערייען

(אג) די אלגעמיינע לאגע אויפן לאדזער באנוועל-מארק האט זיך לעצטענס פערבעסערט. די נאכפראגע אויף די בעזונדערע נומערען גארן האט זיך בעדייטענד פערשטארקט אין שייכות מיט דער אינטענסיווער ארבייט אין דער אינדוסטריע.

אין שיכות מיט די שטארקע וואקליגנען פון דאלאר קורס זענען א סך באנוועל-שפינערייען אריבערגעגאנגען פון דעם דאלאר-צענניק אויפן זלאטע-צענניק. די שפינערייען, וואס האלטען זיך נאך אין דאלאר-צענניק, בערעכנען דעם דאלאר צום קורס פון 8,90 זל.

היינט — צוזאמענפאהר אין ווארשא

וועגען ארגאניזירען דעם באיקאט אויף די סחורות פון היטלעריסטישען דייטשלאנד

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פון די לאדזער סוחרים-פעראיינען, וועט היינט זונטאג פארקומען אין ווארשא א דעלעגאטען-בעראטונג פון יודישע פאבריקאנטען און סוחרישע ארגאניזאציעס, קולטור-פעראיינען א. א. וו.

די בעראטונגען וועלען זיין געווידמעט די איצטיגע טרויעריגע געשעהענישען אין דייטשלאנד.

דער יודישער קאמיטעט צו קעמפען מיט די אכזריות'ן פון די היטלער-לייט האט דעם צוזאמענפאהר צונויפגערופען בכדי אדורכצופיהרען אנ'אלגעמיינעם באיקאט אויף די כל'ערליי דייטשע סחורות.

לאדז וועלען אויפן צוזאמענפאהר פרעזענטירען כמעט אלע יודישע ארגאניזאציעס: ווירטשאפטליכע, אינדוסטריעלע און סוחרישע.

עס וועלען וואהרשיינליך אנגענומען ווערען די געהעריגע רעזאלוציעס.

* * *

דער סוחרים-פעראיין פון טעקסטיל-רויה-מאטעריאלען. און האלב-פאבריקאטען (פעטריק. 45) שיקט קיין ווארשא אויף דעם צוזאמענפאהר דעם פרעזעס בנימן טאכטערמאן, און ישכר פאווראווסקי.

„זופר" גיט א זופ צו טוך

א ביסעל אמת דעם „געווערקשאפטס-בונד דער אנגעשטעלטע" אין דייטשלאנד

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פונ'ם לאדזער קריידיזאט פון דער אוניע ז. ז. פ. או. — האט די צענטראלע פון די פראפעסיאנעלע אנגעשטעלטען־פעראיינען אין דייטשלאנד פונאנדערגעשיקט צו די פראפעסיאנעלע אנגעשטעלטען־ארגאניזאציעס, און צ. א. אויך צו דער אוניע אין פוילען, טעלעגראמען, אין וועלכע די דייטשע צענטראל עפראטעסטירט געגען דער אנטי־דייטשער פראפאגאנדע אין דער אויסלענדישער פרעסע. וואס בעמיהט זיך צו דערגרייזן, אז די אנטי־יודישע עקסצעסען אין דייטשלאנד האבען א ספאראדישען פערנעהם, בעת זיי ווערען אין דער אמת'ן תיכף ליקווידירט דורך דער מלוכה־מאכט... (ווער זאל — אזוי ? ! !).

די אנגערופענע דייטשע ארגאניזאציע אפעלירט דעריבער, אז עס זאל ענטוויקעלט ווערען אנ'ענטשפרעכענדע אויפקלערונגס־אקציע לטובת דייטשלאנד...

אויף דער דאזיגער דעפעשע האט די אוניע געענטפערט מיט א בריף, די קאפיעס פון וועלכען עס זענען פונאנדערגעשיקט געווארען צום איגטער נאציאנאלע פראפעסיאנעלע אנגעשטעלטען־ארגאניזאציעס.

דער בריף איז פאלגענדער:

„אלס תשובה אויף דער טעלעגראמע פון 29 מערץ ה. י. שטעלען מיר פעסט, אז אייער איניציאטיוו איז אין א סתירה מיט די פרינציפען פון פאליטישער און נאציאנאלער נייטראליטעט, וועלכע דינען אלס יסוד פאר די סטאטוטען פון דער אינטערנאציאנאלער פעדעראציע פון פראפעסיאנעלע אונאפהענגיגע גייסטיגע ארבייטער", דער ציל פון וועלכער עס איז די צוזאמענארבייט פון פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס אויפ'ן געביט פון בשותפות'דיגע ווירטשאפטליכע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען פון אנגעשטעלטע. עס טוט אונז לייד, וואס אייער ארגאניזאציע בעהמט אנטייל אין דער אקציע. דער ציל פון וועלכער עס איז די פערמינערונג פון דער וויכטיגקייט פון די גוואלט־אקטען, וואס זענען פארגעקומען בנוגע די בירגער פון אנ'אנדער גלויבען, אדער נאציאנאליטעט. מיר האבען גענויע אינפארמאציעס, בנוגע די פוילישע בירגער. כון די דאזיגע דאקומענטען איז צו דערזעהן, אז אין די לעצטע טעג האט די צאהל שווערסטע פארפאלען איבערגעשטיגען 100, וואס בעווייזט א מאנגעל אין א געהעריגער שוץ. די דאזיגע דאקומענטען, פון וועלכע איהר קאנט איצט נישט וויסען, וועט מען אייך קאנען צושטעלען ביי אונזער נאהענטסטער צוזאמענטרעפעניש".

פרעזעס (—) אנאטאל מינקאווסקי.

גענעראל - סעקרעטאר (—) וויקטאר קאשטשינסקי.

אפטייקן

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייוועס-בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27), א. פערלמאן (ציגעל-גאס 32).

נייע בעראטונגס-שטעלעס פאר בעוואוסטזיניגער מוטערשאפט

(2) לעצטענס זענען אין לאדז געעפענט געווארען 2 נייע בעראטונגס-שטעלעס פאר בעוואוסטזיניגער מוטערשאפט, וואס ווערט געפיהרט דורך ארבייטער-פאראיינען.

איינע געפינט זיך אויף סובאלסקא 1 און איז טעטיג יעדען דינסטאג פון 7 ביז 8 אווענד און זונטאג פון 11 ביי 12.

די צווייטע בעראטונגס-שטעלע געפינט זיך אויף ריבנא 4-2 און פונקציאנירט יעדען דאנערשטאג פון 7 ביז 8 און זונטאג פון 11 ביז 12 א זייגער.

א קרבן פון אנ'אויטא

(2) עהערנעכטען איז אויף זגערושער-גאס לעם נומער 1 איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא די 50-יאהריגע שרה מענצעל (דאלנע 19, אין ראדאגאשטש).

נעכטען איז די אומגליקליכע פרוי געשטארבען אין שפיטאל.

פעראייז פון באלען-פאקער האט זיך איבערגעצויגען

(2) עהערנעכטען האט זיך דער פעראיין פון באלען-פאקער-ארבייטער אריבערגעצויגען פון זיין לאקאל אויף וואולטשאנסקא 19 — אויף פיעטריקאווער 64.

גרויסער פאליטישער פראצעס

(א) נעכטען האט זיך אין לאדזער קרייז-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס געגען 15 בעשולדיגטע אינ'ם אנטיילנעהמען אין דעם „אנטי-מלחמה-טאג" דעם 1 אויגוסט 1932.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצען: שאול הענעכאוויטש (20 יאהר אלט) חיים דוד ראזענפעלד (18 יאהר), גיטעל לאה ברעכשטיין (25 יאהר), זלאטע בערקאוויטש (18 יאהר) רפאל ראפאלאוויטש (17 יאהר), חנא דרעקסלער (16 יאהר), אסתר רובין (16 יאהר), חיה פריליך (17 יאהר) אייזיק אָרדינאנס (19 יאהר), שמואל קרובקא (15 יאהר), אברהם משה שטשיצקי (19 יאהר) ראמאן שיקיער (17 יאהר), אירענא קאגאן (20 יאהר) אהרן הערשליקאוויטש (17 יאהר), ישראל יצחק ושעזאב (17 יאהר).

עס זענען אויסגעהערט געווארען עטליכע עדות פון דער אלגעמיינער צאהל 39.

דער פראצעס איז איבערגעריסען געווארען ביז'ן 27-טען ד. ח.

ספארט-סעקציע ביים וו. י. ז. א.
יודישען פרויען - פעראנד
מאכט בעקאנט, אז דעם 1-טען מאי ווערען טעטיג זיין פאלגענדע גרופען: 1) גימנאסטיק, 2) ספארט-שפילען, 3) טעניס, 4) שווימען. איינשרייבונגען נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון וו.י.ז.א. שענקעוויטשא 26 טעל. 245-36 2108 טעגליך פון 5—9 אווענד.

ווידער א שטייגערונג פון דאלאר

פערגרעסערטע נאכפראגע — מאנגעל אין אנגעבאט

(אנ) אויף דער נעכטיגער ניו-יארקער בערזע האט זיך בעמערקט א שטייגערונג פון דאלאר בנוגע אלע אנדערע וואלוטעס. אין שיכות דערמיט האט זיך אויך אין לאדז באלד אין דערפריה בעמערקט א פעסטערע טענדענץ אויפ'ן דאלאר פאר וועלכען מען האט געפאדערט 8,40 זל. אויך אויף דעם קורס זענען געווען א סך קונים, ווייל איינציגוויין איז צוריקגעקומען דער צוטרוי צום דאלאר און דער עולם האט דעריבער נישט גערן פערקויפט. עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז דער מאנגעל אין אנגעבאט האט נאך מצהר פערשטארקט די טענדענץ אויפ'ן דאלאר.

א עהנליכע שטייגערונג האט זיך אויך בעמערקט אין דעם צווישען-בענק פערקעהר, הגם די בענק האבען זיך ווייטער אפגעהאלטען פון מאכען דאלאר טראנזאקציעס.

להיפוך צום פרייטאג'דיגען טאג, ווען די באנק פאלסקי האט געצאהלט פאר דאלארען 7,90 האט נעכטען די באנק פאלסקי געצאהלט 8,25 זל. פאר דאלארען.

צוליב שבת איז אויף דער שווארצע בערזע געווען זעהר א שוואכע בעוועגונג, אבער די טראנזאקציעס וואס זענען יא געשלאסען געווארען זענען געמאכט געווארען צום קורס פון 8,30 — 8,40 זל.

אויפ'ן ענגלישען פונט איז געווען א שטארקער טענדענץ, דאגעגען איז דער דייטשער מארק געפאלען ביז 204 זל.

פאר'ן „בעזארגען" מיט פאסטענס

איז ער פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר טורמע

(2) מיט א פאר חדשים צוריק איז דער פאליצייי געווארען מיטגעטיילט, אז א פערשוין אין א מונדיר פון א באהן-בעאמטען, וואס לעגיטימירט זיך מיט א פעריזענליכען דאקומענט, ארויסגעגעבען דורך דער באהן מאכט אויפן נאמען פון סטאניסלאוו בוסע, געהט ארום צווישען די ארבייטסלאזע און נעמט אן ביטעס מיט 5 זלא.יס. צוזאגענדיג אלע, אז זיי וועלען קריגען פאסטענס אויף דער באהן.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז איינער סטאניסלאוו בוסע האט טאקע געארבייט אלס באהן-בעאמטער, נאר ער איז געשטארבען אין אויגוסט פ. י.

דער שווינדעל איז פארגעקומען שפעטער און אין דערזעלבער צייט ווען די פאליציי האט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם שווינדעל, האט זיך אין 14-טען פאליציי-קאמיסאריאט געמעלדען סטאניסלאוו בארטשאק (נאוויא-זאזשעווסקא 45) און דערציילט, אז צו איהם אין שטוב איז אריינגעקומען א פערשוין אין א באהן-מונדיר און איהם פראפאנירט א פאסטען אויף דער באהן פאר 5 זלאטעס.

אונטערן אויסרייד, אז ער גייט זיך בארגען 5 זל. איז בארטשאק אוועק אין קאמיסאריאט. פאליציי האט דעם פערשוין פערהאלטען אויפן אנגעוויזענעם ארט און ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט, הייסט דער שווינדלער נישט סטאניסלאוו בוסע, נאר סטאניסלאוו גאנשאראווסקי, 40 יאהר אלט.

פארן בעשווינדלען ארבייטסלאזע איז ער פערמשפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה. און נעכטען איז ער ווידער פערמשפט געווארען אויף 6 מאנאטען תפיסה, פאר בענוצען זיך צום שווינדעל מיט א פרעמדען פאס.

פון „שמענדעריק" ביז „בר כוכבא"

וועט שבת געשפילט ווערען אין פילהארמאניע אויף זילבערצווייגס קבלת-פנים

שבת דעם 29 אפריל אין פילהארמאניע צום קבלת-פנים פאר זלמן זילבערצווייג, רעדאקטאר פון „טעאטער-לעקסיקאן" וועט געגעבען ווערען א פראגראם, וואס נעמט ארום אלע שאפונגען פון אברהם גאלדפאדען. זילבערצווייג וועט אין זיין רעפעראט „גאלדפאדען דער ערשטער און גאלדפאדען דער צווייטער" בעהאנדלען די פערשידענע פעריאדען, וועלכע עס האט דורכגעמאכט דער שאפער פון יודישען טעאטער. די שוישפילער וועלען די דאזיגע פעריאדען גלייך אילוסטרירען דורך אויפפיהרען גאלדפאדענס פיעסען. ביז איצט איז שוין בעקאנט, אז עס וועלען געשפילט ווערען צו אקטען פון גאלדפאדענ'ס בעריהמטע אפערעטען: „שולמית". „ביידע קוני לעמעל" און „די באבע יאכנע". אין דער „באבע יאכנע" וועט געגעבען ווערען א רעוויו מיטן אנטייל פון קינסטלער פון די היגע יודישע און נישט-יודישע טעאטערס און אויך ספעציעל געקומענע גרויסע געסט.

דער אינטערעס צום יום-טוב איז צו זעהן: דערפון וואס דער פארפערקויף פון די בילעטען האט זיך שוין אנגעהויבען. צו יעדען בילעט ווערט אומזיסט צוגעגעבען א קופאן, וואס בערעכטיגט זוכה בגורל צו זיין 5 עקז. פון „טעאטער-לעקסיקאן".

ישעצם
פאר
גראמאטישע אנשטאלטען
לדוקצרייען און מערלאכען
...
די איינציגע אידישע ...
אין לאדז
104
טעל.: 241-24
„געצלוקס"

בײ מענשען, וועלכע זענען נידערגעשלאגען, אבגעשפאנט און צו דער ארבייט אונפעהיג

ווירקט דאס נאטירליכע ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

א פרעכע צירקולאציע פון בלוט און דערהויבט דעם זכרון און דאס ארבייטס פערמעגען. קאמפעטהלט פון דאקטוירים.

די פאלקס-אקציע פארן „טעאטער-לעקסיקאן"

די פאלקס-אקציע פאר'ן „טעאטער-לעקסיקאן", וואס איז פראקלאמירט געווארען אויפן חודש אפריל איז אין פולען גאנג. אין די לעצטע טעג פסח האבען ווענען „לעקסיקאן" גערעדט אין סקאלא-טעאטער דער רעדאקטאר פון „לעקסיקאן" זלמן זילבערצווייג און אין „פילהארמאניע" דער דירעקטאר משה ליפמאן. דערנאך האט דער טעאטער-עולם גערן בעקויפט די צעטלען פון פאלקס-פאנד צו 50 גראשען. פאלגענדע פערזאנען האבען זוכה בגורל געווען און בעקומען יעדער א באנד „לעקסיקאן": ירחמיאל צינאמאן, אהרן בליוויס, יעקב לובלינער, איזאק פאוועלינסקי, אנקערמאן, קאטשמארעק, הירשאגער, ע. הערשקאוויטש, פרל, מאשקאוויטש, חיים איזביצקי, האלע ווישעגראדסקי, יחיאל ראזונער, אברהם רובין, העלא נייהויז, לאזער שערעצקי, וואלף אקערמאן, משה האניגמאן, ישראל אייזען, בנימין מארגענשטערן און שבתי בלאט.

די אקציע ווערט היינטיגע וואך פערענדיגט אין די יודישע טעאטערס.

טעאטער „סקאלא"
15 שרודמיעסקא 15

לעצטע 3 גאזשטינגס-פארשט. פון טעאטער
„פעראייניגטע אקטיארן"
„פאקט"
ליטונגן:
זיגמונט טורקאוו — אלעקס שטיין
בעטייליגטע: קלארא סעגאלאוויטש, געניא שליט, עווא שטאקפעדער. א. אינוורענטאזש, ק. גוטמאן, ד. האמבורגער, זיגמונט טורקאוו, אלעקס שטיין, ד. שערמאן.

היינט, זונטאג, 9 אווענט
פרייזן פון 70 גר. ביז 2.20
צום לעצטען מאל
טאג און נאכט
טראגעדיע אין 3 אקטען פון ש. אנ—סקי

מארגן, מאנטאג, 9 אווענט
פאפולערע פארשטעלונג
פרייזן פון 50 גר. ביז 1.50 צום לעצטען מאל
די דארפס-יונג
פאלקס-פיעסע אין 4 אקטען פון ל. קאברין.

אכטונג! דינסטאג, ד. 25 אפריל
גרויסער פייערליכער
געזעגענונגס-אווענט
פרטים מארגען!

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן

פון יודישען פאמיליען-לעבען

(146

אזוי איז געווען שטיל און רוהיג ביז'ן אפגעהען פון צוג, מיט וועלכען איך בין אוועקגעפאהרען איך בין געזעסען א צופרידענער אין דער באהן און וואס ווייטער דער צוג איז אוועק אלץ מעהר האב איך געטראכט וועגען מיין צוקונפט און אלץ וועניגער וועגען מיין פערגאנגענהייט, מאמענטענווייז האב איך נאך געטראכט וועגען באסטיאן און וועגען דעם וואס עס איז מיט איהר געשעהען. איך האב מיר נאך אלץ נישט געקענט צוגעוואוינען צו דעם געדאנק, אז איך האב זי ערמארדעט, ס'איז געווען שווער פאר מיר אין דעם צו גלויבען, הגם איך האב געדארפט אין דעם זיין איבערציינגט, ווייל איך האב דאך דעם טויטען קערפער אליין געזעהען

— ניין, האב איך געטראכט, די שרעק האט גרויסע אויגען, מיר האט זיך בלויז אויסגעדוכט, פון אנשטרענגונג און איבעראראשונג האט זי נאר פערלוירען דעם בעוואוסטזיין און מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז זי איז געשטארבען, נישט אזוי לייכט ערמארדעט מען דאך א מענשען. און אפשר איז זי טאקע געשטארבען פאר שרעק, יעדענפאלס האב איך דערצו קיין שייכות נישט, און איך האב דאך איהר גארנישט אזעלכעס געטאן וואס זאל קענען ברענגען דעם טויט. איך האב געוואלט אין דער באהן איבערדרימלען, כדי איך זאל ווערען אלץ אויף א ווייל פערגעסען, אבער דאס איז געווען פאר מיר אונמעגליך, די געדאנקען האבען זיך די צוגעטראגען צו דער גרעניץ, וואו איך האב אויך געזעהען די גרעניץ וואס וועט איבערברעכען מיין לעבען, איך האב אין דער געאגראפישער גרעניץ אויך געזעהען די גרעניץ וואס קען און וועט שטרענג אפטיילען מיין בייזאיצטיגען לעבען פון מיין צוקונפטיגען לעבען און האב געווארט אויף דער מינוט ווען איך וועל שוין אדורך דעם דאזיגען בראנד-פייער דעם דאזיגען ערד פאס וואס האט געבראכט אונטער מיינע פיס.

פארטאגס זענען מיר אנגעקומען צו דער גרעניץ, איך בין געווען גאנץ רוהיג, ס'איז געווען נאר א פראגע פון מינוטען, ווען איך זאל קענען פריי אפאטעמען און אריין אין דעם נייעם לעבען. די גרעניץ-וואך איז אריין אין וואגאן, כדי נאכצוקוקען דעם באגאזש פון די פאסאזשירען, איך האב מיר גאנץ וועניג דערפון געמאכט, ווייל איך האב געוואוסט, אז מיר קען קיין שלעכטס דא נישט געשעהען. יעדענפאלס בין איך געזונט נערוועזיש, ווייל איך האב געוואלט, אז די פאליציי וועט מיך ... וואס שנעלער אדורך. דאס איז געווען אנ'אומרוהיגקייט פון א מענשען וואס ווארט אויף א זאך, וואס וועלט איהם געקענט ברענגען גרויס נוצען. די גרעניץ-וואך איז צוגעקומען אויך צו מיין באגאזש, איך האב זיך אפילו נישט אומגעדרעהט, כדי צו זעהן וואס די בעאמטע טוען דארט ביי מיין באגאזש.

פלוצלונג האב איך דערהערט אנ'אויסגעשריי פון פערוואונדערונג. דאס האט אויסגעשריגען איינער פון די בעאמטע, אלע פאסאזשירען אין וואגאן האבען זיך גרויזאם ארום דעם דאזיגען בעאמטען, וועלכער האט געהאלטען מיין וואליזע אין דער האנד, אויך איך בין נעהנטער צוגעגאנגען, הגם איך האב קיין שום אהנונג נישט געהאט וואס ס'איז געשעהען

— וואס איז געשעהען, וואס איז געשעהען, האט מען געשטעלט פראגען פון אלע זייטען.

דער בעאמטער, וועלכער איז אויך בלייך געווארען פאר איבערראשונג האט זיך געווענדעט גלייך צו מיר,

— זענט איהר זיך מודה, אז אט די ווייזע-וואליזע געהערט צו אייך

— יא, האב איך נאך אלץ רוהיג געענטפערט, ווייסענדיג, אז איך האב דארט נישט קיין שום פערדעכטיגע און נישט כשרע זאכען

— און וואס געפינט זיך דארט אין ער דאזיגער וואליזע,

— מיין וועש, בגדים און ביכער

— מעהר נישט

— דוכט זיך, אז מעהר נישט

— וואס הייסט דוכט זיך, מ'ר דארפען וויסען קאנקרעט, צי דארט געפינט זיך מעהר גארנישט

— אויף וויפיל איך ווייס געפינט זיך דארט מעהר גארנישט

— אויב אזוי וועט איהר מיט מיר ארויסגעהן

— איך דארף דאך אבער ווייטער פאהרען

— דאס געהט אונז נישט אן, דוכט זיך, אז איהר וועט אזוי שנעל נישט ווייטער פאהרען

— פארוואס איז דאס, האב איך אין מיין באאיזורקייט ווייטער געפרעגט

— מיר קענען נישט אויפהאלטען דעם צוג איז געווען דער ענטפער, קומט מיר וועלען זיך אבדערשוואו אויסטענהן, איך האב זיך נאך אפילו נישט אריענטירט וועגען וואס עס האנדעלט זיך, אבער דאך איז פאר מיר נישט געווען קיין ספק, אז איך קען זיך נישט איינבעקשענען און מוז מיטגעהען מיט די בעאמטע. איך בין אראפ אויף דער סטאנציע און דער צוג איז אוועק, איך האב נאכגעקוקט דעם ענטלויפענדען אייזענבאן מחבל און האב געטראכט ווי אזוי דער דאזיגער טייוועל בעהעמט מיט אויף זיינע שווארצע פליגלען מיין ווייטעסטע האפנונגען און חלומות

פון דעם טרוים האט מיך אויפגעוועקט איבער פון די בעאמטע, וועלכער האט געעפענט מיינע וואליזעס און אנווייזענדיג אויף א מענשליכער האנד וועלכע איז דארט געלעגען, האט ער מיך געפרעגט

— וואס איז דאס?

— מיר האט אנגעהויבען צו שווינדלען פאר די אויגען, איך האב זיך געכאפט אויף אלעם און די וועלט, אז מ'וועט ביי מיר געפונען קאמוניסטישע ליטעראטור, פאלש געלד אדער אויף אזא איבערראשונג האב איך בשום אופן נישט גערעכנט און נישט געקענט רעכנען, מיט ברייט געעפענטע אויגען האב איך געקוקט אויף דער וואליזע און איך האב פון ערשטוינונג נישט געקענט ריהרען מיט דער צונג. פארטזעצונג קומט)

אנשטאט צו דער חופּה איז חתן-כלה אוועק אין שפּיטאָל

בלוטיגע ליבעס-טראַגעדיע אויף פּיעטרקאָווער 286

אויף פּיעטרקאָווער 286 האָט זיך נעכטען אָפּגעשפּילט אַ בלוטיגע ליבעס טראַגעדיע.

וולאַדיסלאוו פּעטראַק איז געווען שטערבליך פארליבט אין דער 18-יעהריגער מאַריטאַ ביטנער דעם פריזיער ביטנער'ס טאָכטער

היות ווי דעם מעדעלס עלטערען האָבען נישט מסכים געווען אויפן שידוך, האָט דאָס פּאָרפאָלק אַליין אָפּגעשמועסט זמן חתונה. די טעג האָט שוין געזאָלט פאָרקומען דער „שליוב", דער חתן-בחור האָט אָבער פערגעסען דעם חתונה-טערמין און צו דער חופּה נישט געקומען.

עהערנעכטען האָבען זיך ביידע צוזאמענגעטראָפען אויף דער טרעפּ. דער חתן האָט זיך געוואָרפען אויף דער כלה און איהר געמאכט שווערע וואונדען. דער חתן האָט זיך דאַן איבערגעשניטען דעם האַלז.

ביידע זענען אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

מסרט דעם מסור

מעשה בר' הענעך ובר' איגנאַצי

(א) ויהי גנב — און אין לאָדז איז דאָ אזא גנב, וואָס הייסט איגנאצי טאָמטשאַק.

און א צווייט מאָל „ויהי" — דער דאָזיגער טאָמטשאַק האָט א שכן הייסט ער הענעך וואסערמאַן.

ביידע וואוינען זיי אויף פּאביאניצער 34.

טאָמטשיק איז א גנב א „פּרימא בעל-מלאכה", און וואסערמאַן ווייסט פון זיינע מעשים, וואָס ער סוף אלץ אָפּ — סטראַשעט ער איהם, מסר'ן... און טאָמטשאַק צאָהלט איהם „אָדטשעפּנעגאַ"

אז וואסערמאַן וויל זיך אָבער נישט בעגנוגענען מיט קליינגעלד, און פאָדערט לעצטענס 700 זל. פאר איין פערשוויגענעם גרויסען „מיסמאַטען", גייט טאָמטשיק אין דער פּאָליציי און מסר'ט וואסערמאַנען, אז ס'איז עק וועלט...

הענעך וואסערמאַן האָט נעכטען בעקומען פון שטאָטישען געריכט — א יאָהר צו זיצען.

סודות'פולע טראַגעדיע אין פּעטריקאָוו

(2) א רעטזעלהאפטער מאָרד אָדער זעלבסטמאָרד איז געשעהן אין פּיעטריקאָוו, אין טענשערטס צוקערניע (סלאָוואצקיעגאָ 26).

מ'האָט דאָרט געפונען די 21-יעהריגע קריסטינא סאָבעלעווסקא מיט אנ'אויבגעשאָסענעם קאָפּ. און לויט די געזאמעלטע מאטעריאלען און סבות, איז מען משער, אז זי האָט געשאָסען פריהער אויף איהר געליבטען באַלעסלאוו פּיאַנטעק, אויף וועלכען זי האָט געוואַרט אין דער צוקערניע, און מיינענדיג, אז זי האָט איהם שוין מיט די קוילען געטראָפען, האָט זי דערנאָך זיך גופא אריינגעשאָסען 2 קוילען אין קאָפּ אריין...

דאָס מיידעל איז געשטאָרבען, בעת מ'האָט זי געפיהרט אין שפּיטאל אריין.

פּאָליציי פיהרט אנ'ענערגישע אויספאָרשונג.

„שיר" פיהרט דינסטאג אויף הענדעל'ס אראַטאָריום „יהודה-המכבי"

דינסטאָג, דעם 25 ד. ח. וועט דער „שיר"-כאָר שטעלען זיך פאר אנ'עקזאמען אין בעוויזען זיין הויפּט-ארבייט פון פערגאנגענעם יאָהר. דעם טאָג וועט „שיר" אויפפיהרען איינע פון די שענסטע פערלען פון דער קלאסישער מוזיק, הענדעלס אָראַטאָריום „יהודה המכבי". איבער די דאָזיגע אָראַטאָריע האָט „שיר" פלייסיג געאַרבייט און ס'איז צו האָפען, אז די אויפפיהרונג וועט שטעהן אויף גאָר א הויכער קינסטלערישער מדרגה.

חוץ'ן „שיר"-כאָר בעטייליגען זיך אין קאָנצערט: דער לאָדזער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער און סאָליסטען קווארטעט פּרל. ס. קראַפּיווניק (סאָפּראַן) פר' ה. זשעבראָווסקא (אלט), אויבערקאנטאָר מ. קוסעוויצקי (טענאָר) און ל. ריאזאַנצעוו (באס) ביים פּאָרטעפּיאַן פּרל. ל. סוראָוויטש.

די לייטונג מיט'ן גאנצען אפּאראט ליגט אין די געניטע הענד פון פּראָפ. י. פייוויש.

דער קאָנצערט האָט ארויסגערופען א שטאַרקען אינטערעס.

קאָנצערט דעם קומענדיגען זונטאָג, דעם 30-טען אַפּריל, 8,30 אָוונד אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

אויפקלעהרונג

אין שייכות מיט דער נאָטיץ אינ'ם פרייטאָגדיגען נומער פון אונזער צייטונג אונטער'ן קעפּעל „טעראָר אין א טאנץ-זאל" בעט אונז דער אינהאָבער פון זאל, ה' ליבאָוויטש גלייכשטעלען, אז אין זיין טאנץ-שולע איז קיין שום טעראָר-אקט, אָדער וואָס עהנליכעס נישט פאָרגעקומען — קיינער האָט זיך נישט געשלאָגען און קיינער האָט זיך נישט געשטאָכען, נאָר דער גאנצער ענין איז דורך דעם פּרעסע-ביוראָ „פּאָלפּרעס", וואָס האָט זיך געשטיצט אויף א פאלשער אינפאָרמאציע, נישט נעהריג אָנגעגעבען געוואָרען.

דער ה' ליבאָוויטש ציהט צו די שולדיגע צו געריכטליכער פעראנטוואָרטליכקייט.

אויסשטעלונג פון פּראָפ. קאהאנע

די אויסשטעלונג פון פּראָפ. קאהאנע, וואָס איז פערגאנגענעם מיטוואָך געעפענט געוואָרען אין לאָקאל פון „בני ברית" (פּיעטריק. 90) האָט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג, און ווערט גוט בעזוכט.

לעצטע 3 געזעגענונגס פאָרשטעלונגען פון טעאטער „פעראייניגטע אקטיארען"

דער טעאטער „פעראייניגטע אקטיאָרען" ענדיגט זיינע גאסטשפּילען אין אונזער שטאָט דעם קומענדיגען דינסטאָג. היינט אָוונד ווערט געשפּילט צו לעצטען מאָל די טראגעדיע פון ש. אנסקי „טאָג און נאכט". מאָרגען מאָנטאָג ל. קאָבּרינס פאָלקס-פּיעסע „דער דאָרפס-יונג", דינסטאָג קומט פאָר א פייערליכער געזעגענונגס אָוונד.

לוסי און מישא גערמאַן צום 1-טען מאָל אין לאָדז

דעם היינטיגען פרייטאָג הויבען זיך אָן די גאסטראָלען פון די אמעריקאנער קינסטלער לוסי און מישא גערמאַן. די גאסטראָלערען האָבען איבעראל געהאט דעם גרעסטען ערפאָלג. געשפּילט וועט ווערען איינע פון די שענסטע לעבענספּיעסען צום 1-טען מאָל אין לאָדז פון דעם בעריהמטען אמעריקאנער שרייבער קאלמאנאוויטש.

היינט קאָנצערט פון האנקא אָרדאָנובנא

די אונפערגלייכליכע לידער-זינגערין האנקא אָרדאָנובנא, גיט היינט זונטאָג, דעם 23 אפּריל איהר געזעגענונגס-קאָנצערט.

דער אָנפאנג פון היינטיגען קאָנצערט איז פּינקטליך 8.30 אָוונד, אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

היינט די ערעפנונג פון דער קרייז-קאָנפערענץ פון די רעוויזיאָניסטען

היינט 12 אַ זייגער פריה קומט פאָר אין לאָקאל פון ברית הצה"ר אין לאָדז די פייערליכע ערעפנונג פון דער 4-טער רעוויזיאָניסטישער קרייז-קאָנפערענץ פון לאָדזער וואָיעוואודזטווע מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאטען פון אלע סניפים פון לאָדזער קרייז.

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען מצד דער מזכירות העולמית פון ברית הצה"ר ד"ר י. שעכטמאַן און אהרן פּראָפּעס.

אין אָוונד קומט פאָר אַ עפענטליכער רעפעראט פון ד"ר י. שעכטמאַן אהרן פּראָפּעס און אינז. עלפערן א. ד. ט. „אונזער קאמף פאר'ן יודענשטאַט".

בראָניסלאוו הובערמאַן אין לאָדז

דער אזוי-גערופענער „קעניג פון די פידלער" דער אונפערגלייכליכער יודישער פידעל-קינסטלער בראָניסלאוו הובערמאַן קומט אויף איין-איינציגען

דאָס יודישע לאָדז

גרייט זיך צום אַרטיסטישען

קבלת-פּנים

פאר'ן רעדאַקטאָר פון „יודישען טעאַטער-לעקסיקאָן"

אונזער בן-עיר

זלמן זילבערצווייג

שבת, דעם 29-טען אַפּריל ד. י. אין פילהאַרמאָניע

בעזאָרגט אייך שוין מיט בילעטען.

אַ פּראָגראַם פון 50 יאָהר צו געדענקען אויף 50 יאָהר !!!

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	—	75.00
3	פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע		—	40.75
4	„	דאָלאַרובקא		—	54.50
7	„	סטאַביליזאַציע (אמ.)			53.75
8	„	וואַרשאָוער סאַנד-בריף			41.00
8	„	לאָדזער	„	„	38.00
ענגלישע פונט	—	—	—		31.50
דאָלאַר	—	—	—	—	8.28
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—		9.20
גאָלד-רובל	—	—	—		4.85
דייטשער מארק	—	—	—		2.07

ראַדיאָ-פּראָגראַם

זונטאָג, ד. 23-טען אַפּריל 1933

10.00 גאָטעסדינסט. 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.10 קאָמוניקאַט. 12.15 מוזיק. פריהמאָרגען פון דער וואַרשאָווער פילהאַרמאָניע, רעפעראַט. 2.00 רעפעראַט. 3.05 קאָנצערט. 4.00 פּראָגראַם פאר יוגענד. 4.25 גראַמאָפאָן. 4.45 רעפעראַט. 5.00 קאַמעראַל-מוזיק. 6.00 לייכטע מוזיק. 7.00 פערשידענעס. 7.15 ספּאָרט-ידיעות פון לאָדז. 7.25 אוידיציע. 8.00 אנגענעמע שעה. 900 ספּאָרט-ידיעות פון דער פּ אָוויזיע. 9.10 קאָנצערט. 10.05 קאָנצערט. 10.35 טאנץ-מוזיק. 10.55 קאָמוניקאַטען 11.00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאַנד

10.00 אָסטראַווע — אָפּערע. 11.30 וויען — סימפ. קאָנצערט. 2.00 שטאָקהאָלם — סימפ. קאָנצערט. 5 25 מאָסקווא—אָפּערע. 7,30 בוראַפּעשט — אָפּערע „אידאַ". 8 30 פּאַריז — אָפּערעטקע. 8.45 רוים אָפּערעטקע „שושנה די צנועה". 8.55 הילווערסום—קאָנצערט מיט אָנטייל פון אדי סאָרי. 9.05 מינכען — אָפּערע פון וואגנער. 9.05 לאָנדאָן — סימפ. קאָנצערט. 9 40 וויען--סימפאָנישער וואָקאל-קאָנצערט.

שפּענדע

צוויפן אָפּגאָהעין קיין ארץ-ישראל שפּענדעט ה' ציגלער, וואָלטשאנסקא 43, 5 זל. לטובת דעם בית היתומים זגערזשער 40. דאָס געלד איז אָפּגענומען אין אדמיניסטראציע.

צוניזוקטע שיכורים

(2) פּאָליציי האָט ארעסטירט די 4 שיכורים: באָגומיל וואלישיאק (לעווא 24), וואלענטי וואלישיאק (לעווא 24), אנטאָני ראָגאָזשינסקי (בושעזשינער 43) און ווינצענטי קאסקא (רעיטאנא 18) וועלכע האָבען זיך לעם זשעלנע 24 געגענזייטיג שרעקליך צוניזוקט מיט טרוקענע קלעפּ און מיט מעסערס.

מ'האָט ארויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, צוניפגעשטעלט א פּראָטאָקאָל און איבערגעלאָזט די שיכורים אין קאָמיסאריאט זיך אויסצוניכטערן.

מעלדונג

יודישע געזעלשאַפט פאר לאנדקענטשאַפט אין פּוילען, אָפּט. אין לאָדז, וואָלטשאנסקאַ 35. טעלעפאָן 121-53

מאָנטאָג, דעם 24-טען ה. ח. קומט פאָר אין לאָקאל פון דער געזעלשאַפט

אַ גרויסער געזעגענונגס-אָוונד

לכבוד דעם אָפּפאָהרען פון די בעליבטע „אראראט" ארטיסטען: שיינע מרים און דזשיגאַן, מיט אַ זעהר רייכען פּראָגראם אויסגעפיהרט דורך די דערמאָנטע ארטיסטען.

שבת, דעם 29-טען ה. ח. קומט פאָר דער 4-ער חברישער קלוב-אָוונד מיט א זעהר אינטערעסאנטען פּראָגראם.

עס ווערען נאָך אָנגענומען איינשרייבונגען אויף די קורסען פון עספּעראנטאָ און יודישער שפּראך ווי אויך יודישער ליטעראטור.

דער סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאַפט איז טעטיג יעדען טאָג פון 8—10 אָוונד (א חוץ שבת און זונטאָג.) 2111

כירורגיש

וועכנערין-קליניק

„SANATO"

S. Z O. O.

אגראַדאָווא 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

געבורטען !! קל. 175 זל.

לעזט און שטוינט!

מיין פּאָפּולערע

קונסט-פאָטאָגראפישע אנשטאלט

„פּאַראַניאַ"

שוו. יערזשעגא 11

וואָס איז גוט בעקאָנט אין לאָדז מיט די גוטע ארבייט, האָט רעדוצירט די פּרייזען אויף אלע ארט פאָטאָגראַפיעס כמעט בחנם, פון אויטאָמאַטישע ביז די גרעסטע בילדער זענען די פּרייזען זעהר נידריג, דערצו בעקומט דער קליענט אַ מתנה אַ שפּיגעל מיט זיין פאָטאָגראַפיע צו יעדע אויפנאַהמע, וואָס ער פאָטאָגראַפירט זיך גאָר.

בעמ.: אויפן פערלאנג פון די ג' קליענטען, גיב איך צו די אויפנאַמעס זעהר שעהנע קאָסטיומען פון טעאַטער גענצליך בחנם.

מיט אַכטונג

ארטיסט. פאָטאָגראַפ. אטעליער

„POLONIA"

לאָדז, יעזשענא 11

אינה. דיפּל. פאָטאָגר. גוטערמאַן

צופאָהר מיט טראמוואי נ' 3.

אין פאַטשיניריגידטן Fox אַרציפּיר JANET GAYNOR, CHARLES FARREL היינט און פאַלג. טעג! דיהרט - פער־ כשופט-ענטציקט

„בלויע ראַפּסאָדיע״

„MADAME BUTTERFLY" : נעקסטער פּראָגראַם : סלאַנג-צוגאַבע. אויסערן פּראָגראַם : Dawid Butler : רעזשי אָנהויב 4 א זייגער נאָכם.

אַכטונג, צייטונגס-פערשפּרייטער!

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 24/4 7 א זייגער אין אָוונט קומט פאָר א

פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכט פון דער פּסח אַקציע; 2) אנ׳אַקציע וועגען צוריקבעקומען די פּראָצענטער פון ראַדיאָ און בייעס; 3) וועגען זיך אויסבעסערן די לאַגע; 4) פערשידענעס.

חברים! יעדער פון אייך דאַרף און מוז קומען, אויב ער וויל עקזיסטירען.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

בעמערקונג: אונזערע מיטגלידער בעקומען יגרידישע הילף געגעליך כהנס. מעדיצינישע הילף פאַר א מינימאַלען אָפּצאָהל. צו ווענדען זיך אין פעראיין.

DR. MED.

M. Glazer

הוים און וועגערישע קראַנקהייטען וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אָן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אָוונט. 1697

זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12 מיטאַג

קליינע אַנאָנסען!

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

איך זוך א פּרילייען צו ניין קראָנע־טען. צו ערפאָהרען ביי ליבראַך, צגעל־ניאָנע 53. 2100

לאָקאַלען!

Pomieszczenie parterowe na fabryczkę, skład, garaż, suche piwnice do wynajęcia. Południowa 28. 2109

1 צימער פּראָנט צו פערמיטען, פאַמאַרסקע 57. - צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 2112

Do oddania pokój umeblowany dla 1-go albo 2 ch solidnych par.ów od zaraz. Wiadomość: Piotrkowska 26, m. 22. 2113

א שעהן רעמאָנטירט פראָנט-געוועלב מיט א שויפענסטער אין בעסטען פונקט פון גרינעם מאַרק, אַהן אָפּטרעט-געלד צו פערמיטען. קאָנטער, 6, שערניהם 33.

פערשידענעס

Zagubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 33042 z dnia 27/3 na imię Miller Jakóba na Zł. 10 2107

א בילינער פאַרקויף פון פערשידענע מאַלער-שאַבלאָנען מיט קיטען און שפּריצמאַשינען. איך נעהם אָן פער־שידענע מאַלער-אַרבייט צו בילינע פריי־זען. פישעהן, לאָדז, פּולנאָצנע 9. 2070

3 צימער מיט בעקוועהמליכקייטען אויף ערשטען שטאָק פון פאָראָנט צו פערמיטען פּאַמאַרסקע 57. צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 2112

Obwieszczenie.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi podaje do powszechnej wiadomości, że

Zwyczajne Ogólne Zebranie Członków Towarzystwa

odbędzie się w dniu 26 kwietnia 1933 roku o godz. 6-ej min. 30 wieczorem, w gmachu T-wa Kredytowego przy ul. Pomorskiej 21.

Porządek dzienny Ogólnego Zebrania obejmuje:

1. Otwarcie Ogólnego Zebrania przez Prezesa Komitetu Nadzorczego.
2. Wybór Prezesa Ogólnego Zebrania
3. Powołanie przez Prezesa Ogólnego Zebrania, z pośród obecnych, asesorów i sekretarza
4. Sprawozdanie Dyrekcji za rok 1932-gi
5. Wniosek Władz T-wa o zmianę § 49. Ustawy
6. Wniosek Władz T-wa o wyjście do emerytury długoletniego Dyrektora Biura T-wa
7. Projekt do etatu T-wa na rok 1933-ci
8. Wniosek Władz T-wa o zmniejszenie liczby Dyrektorów o dwóch
9. Wybór 3-ch Dyrektorów w miejsce ustępujących z kadencji względnie jednego.
10. Wybór jednego Zastępcy Dyrektora
11. Wybór trzech Członków Komitetu Nadzorczego
12. Wniosek Władz T-wa o uzupełnienie § 17. Ustawy
13. Wniosek Stowarzyszonych w kwestji warunków dokonywania konwersji zaległości
14. Wniosek ze strony Stowarzyszonych o przyznanie rocznego subsydjum Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej w ilości zł. 25.000.–
15. Wniosek Stowarzyszonych o przyznanie subsydjum w ilości zł. 2.000.– na bibliotekę Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości Chrześcijan, Piotrkowska 21.
16. Wniosek Stowarzyszonych w kwestji zmiany § 77 Ustawy
17. Wniosek Stowarzyszonych w kwestji zmiany zasady podziału wyborców na kurie przy wyborze pełnomocników
18. Wniosek Stowarzyszonych w przedmiocie zagciągnięcia przez Towarzystwo Kredytowe pożyczki na zasadzie § 3 Ustawy.–

Wstęp na Ogólne Zebranie przysługuje wszystkim osobom, które posiadają nieruchomości, obciążone pożyczkami Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i którym służy prawo rozporządzania swoim majątkiem za okazaniem legitymacji członkowskiej. Członkowie Towarzystwa, niemogący, lub nieżyczący sobie uczęstniczć na Ogólnem Zebraniu, mogą upoważnić do głosu innego Członka Towarzystwa, nikt jednak nie może mieć więcej, niż dwa głosy. Za małoletnich, usamowolnionych bezwłasnowolnych i wogóle osoby pozostające pod opieką, prawo do jednego głosu na Ogólnem Zebraniu służy ich opiekunom i kuratorom.

Posiadanie dwuch lub więcej nieruchomości, obciążonych pożyczkami Towarzystwa upoważnia tylko do jednego głosu.

Właścicielka nieruchomości może być zastąpiona na Ogólnem Zebraniu przez męża bez upoważnienia zaś Towarzystwa Akcyjne i wogóle osoby prawne, uczęstniczą na Ogólnem Zebraniu w osobie przedstawiciela, ktòremu będzie wydane w tym względzie pełnomocnictwo, lecz tylko z jednym głosem.

Nieruchomość należąca do dwuch lub kilku właścicieli, może być reprezentowana na Ogólnem Zebraniu przez jednego z nich po uprzedniem złożeniu upoważnienia od pozostałych.

Na dni 15 przed Ogólnem Zebraniem t. j. do dnia 11 kwietnia 1933 roku włącznie mogą być podane ze strony stowarzyszonych do Komitetu Nadzorczego wnioski na Ogólne Zebranie, opatrzone przynajmniej 20-ma podpisami.

Sprawozdanie Dyrekcji za rok ubiegły oraz projekt do etatu na rok 1933 będą dostępne dla stowarzyszonych w Biurze Dyrekcji Towarzystwa, poczynając od dnia 18 kwietnia 1933 roku. Legitymacje Członków służą jednocześnie jako bilety wejścia na Ogólne Zebranie i wydawane są w Biurze Dyrekcji Towarzystwa w godzinach biurowych do dnia 25 kwietnia r. b. w dniu zaś Ogólnego Zebrania do godziny 12-ej w południe. —

Bez legitymacji członkowskiej na salę Ogólnego Zebrania nikt wpuszczony nie będzie.

Uwaga: Ostateczny termin zgłaszania się z fotografjami w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi celem otrzymania legitymacji Członkowskiej upływa **dnia 25 kwietnia b.r. o godz. 12-ej w południe.–**

Dr. med.

H. SZUMACHER

הוים און וועגערישע קראַנקהייטען

פּיעטרקאָווער 56. טעל. 148-62

נעהמט אָן פון מעגליך פון 1½-4 נ"מ און 9-6 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 10 ביז 1 בייטאָג.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בערימטער

קאַליגראַף ל. בערמאַן

אין 15 לעקציעס. אויך אויסלענדער גוט. ... 19 זאַוואדזקאַ.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אָפּעראַציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער־גיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינ־קעל-ברוך ווערט גרויס אַזוי ווי א מענשען־קאָפּ, אָדער ווי א וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע געמאַכטע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכנט ביי יורק גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראַבירעזינד בע־זמטיגט זיכער דעם שווערסטען און פערעלטערטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גאַרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַט-פיס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך, קינסטליכע געמאַכטע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.

עמפּפאַנגט פון 9 פריה ביז 1 ביי טאָג און פון 3 ביז 7 אָוונט.

אַרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg **Łódź, Wólczańska 10**, tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. ... פּראָפ. ד״ר בראַנאַש, פּראָפ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיטאַגאַראָדסקי ...

דאַנקזאַגונג.

... דער ד״ר י. ראַפּאַפּאָרט, ...

(—) K. Hartman, fabrykant, Łódź, ul. Franciszkańska 34

ישיבה „תורת-חיים"

פאַר קינדער, וואָס לערנען און פּאָזשואַצקע שולען מעלדעט, אַז ס׳ווערען אָנגענומען קינדער פון יעדער עלטער צו לערנען אלע לימודי קודש: עברי, חומש, רש״י, נ״ך, משניות, גמרא, תוספות, העברעאיש און יודיש. נייע תלמידים ווערען איינגעשרי־בען טעגליך פון 10 פריה ביז 7 אָוונט.

21 זגערזשער 21

לינקע אויפגאַנג—לעצטער אַבגאַנג — 1 שטאָק.

Lek. dent.

S. LIBERMAN

ליסטאָפאַד 46. 11.

טעל. 172-06

נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג, פון 7—9 אָוונט —

זענען די פּרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

די אַמבולאַטאָריע פון מעדיצינישער הילף און מאַמעס אין לאָדז, אויף פּעטריקאָווער 79

טעל. 221-55 עמפּפעהלט קוואַליפיצירטע פלעגערינס און פלעגערס, מאַסאַזשיסטען און מאַסאַזשיסטקעס.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

עלעקטראָליזען. פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשיגיצע-פּרייזען.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אָן קראַנקע אין אלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

וויזיט 3 זל.

Dr. S. KANTOR

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אָן פון 8—2 און פון 4—9 אָוונט. זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med.

Berman

צעגעלניאַנאָ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מאַנער-שוואַכע, בעהאַנדלונג און קאָסמעטיק אין ספּעציעלע קאַבינעט. נעהמט אָן פון 8—12 און 4—8 אָוונט. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.

פאַר אַנגעשטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

Lek. dent.

L. GECOWOWA

נעהמט אָן זשעלאַזנאַ 3 1-טער שטאָק.

פּראָנט טעל. 131-91 6061

פון 1—11 און פון 3—8 אָוונט.

(פריהער אין דער לעטשניצע „Wita")

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

און נעהאָרען אויבערשטאַנען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, פעמאָראָיקעס, הלבה וואַלקאָס און ריי הייל־אַנשטאַלט-פּרייזען.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט

11 בזשעשינער 11

טעלעפאָן 137-63

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען: שיפּמאַן, וואָלינסקי, שמיר־נעלר, סערשנער, שמעטער לאָוואָסער, איציקזאָן, קראַ־פּאָווסקי, יאַקובזאָן.

אין דענטיסטען סטאַראָפּאָלסקאַ.

וויזיט 3 זל.

פאַר״ אינהאַלט און סער ...	...	פּמעלען, וועלכע ...	אַבאָנעמענט-פּרייז: ...	נעקרע לאָגען ... 20 גר. א מ/ם ...	אַנאָנסען-פּרייז פאַר א מילימעטער-שורה: פאָר׳ן טעקסט—18 גר. פריינאַט אויף ערשטער זייט—24 גר. אין טעקסט ... 40—70 ... הינטער טעקסט—12 ...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21